

309117 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ డిసెంబరు నెల 1 వ తేది శనివారము No. 202
నంపుటము. 8. పింగళ నామ సంవత్సర కార్తిక మాస బహుళ తృతీయ 3. నంచిక 909

తక్షణము దరఖాస్తు చేయుదు. కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

గా. హరినర్సోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.

గారిచే సులభమైనది వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.

తక్షణము ఈ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుదు:— (916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవిధి సాహుకార్పేట, మద్రాసు.

యుతు శోధక

యుతుశాల ఆర్థికమైన వ్యాధి. దానిని తొలగించునట్లు సంతానము కలుగదు. ఈ యుతుశోధకను కేవలం ఆనేక స్త్రీలు సంభావనకులై ఇప్పుడు చాల సుఖించుచున్నాను. నీవు యుతుశాల వలన బాధపడుచున్నావా? అట్లయిన యుతుశోధకను నేనింపుము. వెల డబ్బీ 2-0-0.

గంధర్వ ఫార్మ సి, రాజమండ్రి లేక, 88, లింగి నెట్టి వీధి, మద్రాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కు డిపో, మాంటు రోడ్, మద్రాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాపకమైన వెలకు దొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (948) మేనేజరు.

మిక్కిలి మనోహరమగునువానన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోహరమగునువాననగలది. ఆల్కాహాలుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని లియపులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగునువానన నిన్నులవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

దిన్నెనైజా (అర (డాం)	సీసా 1-కి రు	0-8-0
సభ్యరకము నైజా 1-డాం	" "	0-12-0
సీరోక్ నైజా 2 "	" "	1-4-0
పెద్దనైజా 4 "	లేక 1/2 డౌన్సు "	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిహాపులలోను దొరుకును. దీనికి ఆనేకమగు నకలుపెట్టు కలవు. కావున, రాము కొనునపుడు సీసావైనను, కాట్టవైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవారికి వ్రాసినచో ఆటోదిల్ బహార్ గల మనోహరమగు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోల్ ఏజెంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జమ్నామసీదు బొంబాయి.

ఉచితము.

గదాధర

మనోహరమగు కథ.

అడ్రిన్:— హెచ్. బి. ఎం. ఏ. అండు సన్యు, 943 పోస్టు బాక్సు 27, మద్రాసు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్ల దినుసులు.

మెడల్లు పొందిన నేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు విధమైన చెట్లదినుసులు యొక్క ఆనేక విధములయిన మొక్కల దినుసులు నీవు కానుకూరలు నాటుకానుకూరలు విత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అర్హతా స్థాంతుపంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలాగు పంపులాము. బాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

ఎన్. కె. ఐ. కాదర్ మీరానా హెబు.

విత్తనములు, మొక్కవర్తకుడు. (959) కుమారస్వామిపట్టి, నేలం.

'కాస్తోక్త మైన ఎరువు.'

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

662 వై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారీ కంపెనివారు, చెన్న పట్నం,

నరి, చోళ్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయిర్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్షములకున్న, మొక్క తీగనైరాలకున్న సంపూర్ణఎరువులు కాస్తోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నాడు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి కాలాకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరిశీలించి ఆయాభూముల గుణగుణములను ఆనుసరించి తయారుచేయుచున్నాడు. "కాస్తోక్త ఎరువు" అను మానాంతర ప్రతీకను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరవం, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీన్ దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నాడు. వైచెప్పిన ప్రతీకకున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈ క్రింద సుదూరించియుండు వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

Special Large Type Edition

CELEBRATED NOVEL. IN BIG TYPES

MARY PIRCE

Or The Memoirs of a Maid Servant.

By G. W. M. REYNOLDS in 8 Volumes

Rs. 5 Single Volume As. 12, printed in glazed paper, and contains more than 1,500 pages. This novel is one of the Masterpieces of Reynolds, full of gripping and Thrilling interest throughout. Only a limited number of Copies are printed owing scarcity of paper.

The virgin's kiss or the bronze Statue.

By G. W. M. REYNOLDS in 4 Volumes, Rs. 2 Single Volume As. 12. This novel is unrivalled in fluency plot and description of nature, art and love and characters, and is one of the excellent productions of Reynolds. Only a limited number of Copies are printed owing to scarcity of paper. Apply sharp:—

Superior Watch Co.,

POST BOX No. 167, 536 (A.) MADRAS E.

ప్రథమాంధకరోధపు మహాజనసభ.

(-)-
రాయకుమారుల సమావేశము.

25-11-17.

అహ్వన సంఘాధ్యక్షుడు వీరావేళేలింగముగారి ఉప
న్యాసమున ముఖ్యవిషయము లీ క్రింద ప్రకటితములు:

మన సంఘమును వికలత్వమున నున్న వర్తనమును
వెలపించింప ప్రార్థించుచున్నాడను. సోదర సోదరీయలు
లారా! రాజకీయ విషయములందు జేతము విమరశమును
దున్న యీ సమయమున, అనేక లాభములను వాఛించుచున్న
యీ సమయమున, మున్నగు మాను సంస్కరములందున్న
జేతము మహాజనసభ వారు కోరుచున్న కోరికలు ఫలప్రద
ములు కానున్న యీ సమయమున, జేతద్రోహమును బ్రాహ్మణ
దూషణమును మాత్రమే ప్రధానోద్దేశములుగా నెంచు
కొని ఆంగ్లో హైందవుల మాయలలో బడి మెయిలు వగయ
రా పత్రికలకు తోడుగా మన యాశియులకును పురోవృద్ధి
కిని భంగకరముగా పనిచేయుటకు శ్రేష్ఠత్రయమువారు బద్ధ
శ్రమమున పరిశ్రమ చేయుచున్నారే. తామె బ్రాహ్మణైకతను లంఛన
నాయకులను తమకు తామె పొగడికొని మొదలిడిరి.
పిమ్మట దూరాలోచన గల బ్రాహ్మణైకత ప్రమాఖు లెల్లరును
వారి యుద్ధయమును చూచి సహింపలేక, తమకు శ్రేష్ఠత్రయము
వారు చేయుచున్న పనియందెంత మాత్రమును సానుభూతి
లేదనియు తమ సంఘము వారికి వీరంత మాత్రము ప్రతి
నిధులు గాజాలరనియు తమ తమ యభిప్రాయములను వెలి
బుచ్చిరి. పత్రికా త్రయము చేయుచున్న దేతద్రోహపు కార్య
ములకు ఎంతమాత్రము నిచ్చగింపక పట్టు కేశవ
పిల్లగారియాధిపత్యముక్రింద రాజధాని సంఘమును పేరిట నొక
సంఘమును స్థాపించిరి. రాజధానియందుగల బ్రాహ్మణైకత సం
ఘము లెల్లరు ఈ రాజధాని సంఘమునందు వారివారి యామో
దములను తెలియపరచుచు శ్రేష్ఠత్రయమువారి దుర్నయములను
ఖండించిరి. కాన నో మహాజనసభ! మీ లెల్లరు ఇందుగల

యుక్త యుక్తములను పూర్తిగా గ్రహించి జాగరూకతతో
మెలంగవలసిన కాలము వచ్చినది. ప్రతిసంఘమువారు జేతయ
మహాజన సభవారివలను 19 రు సామ్రాజ్యకాసన సభ్యులవలను
ఆమోదింపబడిన పరాధికకు తమ తమ పూర్వంగీకారములను
తెలుపుచు తమ తమ సంఘములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును
ప్రసాదించవలసినదిగా కోరుచున్నాడు. ఈనడును బిక్కి
వోలునందు జరిగిన బ్రాహ్మణైకత సభలో మనకు సంబంధిం
చిన తీర్మాన మొకటి యుపపాదించబడి, మన సంఘమువారు
ఆ సభలో ఏవిధమైనట్టి జోక్యముకలుగ జేసికొనక
పోవుటచేతను ఆసభయందు సమావేశమైన బ్రాహ్మణై
కతలకు మన సంఘమునందు ఏవిధమైన సానుభూతియు లేక
పోవుటచేతను ఆతీర్మానము ప్రోసివేయబడినది. ఓ సోదరు
లారా! ఈ మహాత్మ్యమయిన సమయమునందు మనకు
ఈనడును ఆవేశయన మాంద్యమును విడిచి దేశోద్ధారణ
విషయములో జేతయ మహాజనసభవారు కోరిన మార్పులకు
మనమెంత మాత్రమును విముఖులము కాజాలవలయు తక్షణ
సంఘములతో పాటు మన సంఘమునకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య
మొసంగలేననియు మిక్కిలి గౌరవనీయులగు ఆహంబాగ్య
మంత్రిగారు మనజేతయనకు విచ్చేయియున్నారనిగాన వారికి
సవినయముగా నొక విజ్ఞాపన పంపించవలసియున్నది. కాన నో
సోదరులారా! మన మందరము ఆ తున్య
త్వాచార్యులతో జేతయమహాజనసభవారి ప్రణాళికకు సంపూ
ర్ణంగీకారమును తెలుపుచు మన సంఘమునకు ప్రత్యేక ప్రాతి
నిధ్యమును కోరవలసియున్నది. ఎంతమాత్రమును కర్వనశీ
కుండ ఈసభ జరిగించుటకు ఆలోచింప బడినప్పటికి పూర్వ
మైన అభిమానముంచి అధిక శ్రమకోల్పి మిరందరు బహుదూ
రమునుండి దురుజేసినందులకు నామనఃపూర్వక వందనశతంబు
లర్పించుచున్నాడను. ఇంతట మీకై యొనగబడిన యేర్పా
టులలో అనేకలోపము బుండవచ్చును. వాటి నన్నిటిని
దయతో మన్నింప ప్రార్థించుచున్నాడను. ఈసభకు ఆ
గ్రాసాధిపతిని ఎన్నుకొని యేతత్పథను జయప్రదముగ
జనప ప్రయత్నింప ప్రార్థించుచున్నాడను.

‘కాంగ్రెసు స్పీకరునకు ఆమోదించుచు ప్రత్యేక ప్రాతి
నిధ్యము కోరబడినది.

కృష్ణా తూర్పు డెల్టా రయితులసంఘము, గుడివాడ.
(మా ప్రత్యేక విలేఖనునిమొదలుండి)

ఈనెల23-వ తేదీ శుక్రవారము వగలు మూడు గంట
లకు గుడివాడలో కాజ వెదకచ్చయ్యగారి యాజమాన్యము
క్రింద కృష్ణా తూర్పు డెల్టారయితుల సభ యొకటి జరిగినది.
గన్నవరము బెజవాడ గుడివాడ బందరు దివి కైకలూ
తాలూకాలనుండి వందమందికి పైగా రయితుసోదరులు విచ్చేసి
సభను జయప్రదముగ జరిపిరి.

ఆసందర్భమున కానూరు వేంకటాచలపతియ్యగారు రయి
తులయొక్క ప్రాముఖ్యమును గూర్చియు వారి యభివృద్ధి
దేశాభివృద్ధికి సహకారి యనియు వారు ప్రస్తుతము బహుకష్ట
ములకు పాలగుచున్నారనియు వారి నన్నిటిని నివారించు
టకు రయితు బృందము యుక్తమైన నొక సంఘముగాకూడి తమ
తమ యిక్కట్లను దొరతనమువారికి నివేదించుచుండ వలయు
ననియు గంభీరవాక్కులతో సభ్యుల మనస్సులకు సంప
లనము పుట్టినట్లుపర్యవసించిరి. ఈసంఘము జిల్లాసంఘమునకు
కాళిగా చేయబడుటకు సభ్యులందరు ఏకగ్రీవముగా తమ
సమ్మతిని వెలిబుచ్చిరి.

ఇట్టి కార్యవీక్ష ఉత్సాహము వీరియందున్నదిమట్ట
దేశాభ్యుదయమునకును ప్రజాక్షేమమునకును స్వరాజ్య వాం
ఛా సంసిద్ధికిని ప్రభుత్వ దివ్యమంగళ నూచకము. ఇట్టి సంఘ
ములు ప్రతి తాలూకాయందును ప్రతి గ్రామమునందును నెల
కొల్పుటకు తగు ప్రయత్నములు భూస్వాములు చేసినగాని,
భారతపుత్రులు విద్యావిహీను లనియు, స్వరాజ్యమునకు అన
ర్హులనియు చెప్పవారి వాదములు వ్రాయువ్రాతలు కేసీయ
వాతావరణమునందు మాకు మ్రోగక కాంక్షింపవలెనని
గుట కవకాశముండదు. కాబట్టి దేశాభ్యుదయముగోరు సోద
రులారా, ఇట్టియన్నముల సన్ని విద్యావంతులను ధనికులను
గండు. మరియు, ఇవియే దేశరాధనకు మనము అల్లు
పుష్పమాలికయందు సువాసనగల పుష్పములు పత్రములు
మొగలునై యున్నవి.

రాయూరు స్వరాజ్య సమితి వార్షికోత్సవము:—
నవంబరు 24 వ తేదీ సాయంత్రము ఈవార్షికోత్సవము బెజ
వాడ తాలూకా సహజనసభ జరిగిన పనికిగలదు పెద్దిభట్ల
వీరయ్య పంతులు చి. పి. బి. ఎల్., గారి యాజమాన్యమున
జయప్రదముగా జరిగినది. ఘనము 400 మంది హాజరుండిరి.
దంటు సుబ్బాకానిగారు నల్ల పాటి పానుమంతరావుగారు
ప్రజలకు స్వరాజ్య యనజేమియో, అదిమనశో కావలయునో
అనువిషయమును గూర్చి విపులముగా ఉపన్యసించిరి. అధ్య
క్షులు ఇండియాస్థితిని గురించియు దొరతనమువారు ఈదేశము
నాక్రమించినవిధము మనజేతయొక్క హోస్యస్థితి మొదలగు
విషయములను గూర్చియు దీర్ఘముగా ఉపన్యసించిరి. రావు
బహద్దరు తాడంక వెంకట సంసయ్య పంతులు గారును జాడ్ల
పాటి వేంకటప్పయ్యపంతులుగారును మాంచ-శృ సుబ్బారావు
పంతులుగారును మరెందరును సభ నలంకరించుచుండిరి.
పంచములు ఘనము అరువదిమంది హాజరుండిరి. అత్యుత్సా
హముతో స్వరాజ్యము అవశ్యవాంఛనీయ మని నడిచిరి. వందే
మాతరధ్యనులతో సభ యుగిసెను.

NOTICE

(955)

Our marginally noted Salt Pans situated
in Chengalput District, Ennore Circle, attach-
ed to Vollur and Athiput Factories will be
sold. Intending purchasers are requested to
address the undersigned for any particulars
relating thereto.

	Ac	C
Vollur Factory License No. 34	32	19
Athiput Factory License „, 10	3	20

Mothay Venkanna Garu,
License Holder,
Ellore - Kistna Dt.

ప్రకటనము

(955)

చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రక్టు, యెన్లూరు సర్కిల్,
వల్లూరు అత్తి పట్టు ప్యాక్టరీ లలో ఉన్న
మాతాలూకు మార్జినుదాఖలా ఉప్పు వాములు
విక్రయించ దలంచినాము. గాన కావలసిన వారు
యీదిగున చిరునామాదారుగారికి వ్రాసినయెడల
కోరిన సంజాయిషీ పొందగలరు.

వల్లూరు ప్యాక్టరీ లైసెన్సు నెం 34- య 32-19
అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ డిటో 10- య 3-20
మోతే వెంకన్నగారు,
లైసెన్సు హోల్డరు,
ఏలూరు, కృష్ణ జిల్లా.

The Glory of a Man is his STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.
Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hypo-aemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English; write to-day, in all confidence if really interested of to the -

Erectruss (A. P. DEPTT.) Sole Agency for the East, Fataha, (Funjab) India.

మదరాసు సదరక మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లండులో ఇక్ కాంపౌరేటు చేయబడినది)

పట్టుమూటలను, బట్టలు, దుప్పట్లు, కంబళు
లను లక్ష్మీజిమూటలు పార్సీలునుగ గాని, గూడును
బండిలో గాని పంపగోరువా రందరును అవి చేరి
వలసిన గమ్యస్థానమును, ఎవరికి చేరవలయునో
వాని చేరును మార్పింగు సిరాతో స్పష్టముగ
తెలియునట్లు వ్రాయుచో 1917 న సంవత్సర
డిశంబరు 15వ తేదీనుండి ఎం. ఎస్. ఎమ్. రైల్వే
కంపెనీవారు పట్టించి ఈ ప్రకటనమువలన తెలియ
చేయడమైనది. ఈ మూటలపైన ప్రత్యేకముగ
తెల్లగుడ్డను రయిల్వేకంపెనీవారి గుర్తులను వేసి
కొనుటకు కట్టవలెను.

డాక్టరు జె. సి. బోసుగారి పరిశోధక ప్రతిష్టాపనము

ఈ మహాప్రతిష్టాపన మందిరము నిన్నటి దినమున తెలుపబడియెను. ఈ పరిశోధకాలయ మొక్క బోసుగారి పరిశోధనము నిమిత్తమే యుద్దేశింపబడలేదు. జీవితపరిణామముల గనిపెట్టె వలయునను నుపశోధకమున నిదిష్టాపింపబడుచున్నది. ఈ మందిరము ఎ. ఎన్. మిత్తరుగారిచే కట్టబడినది. అదియున్న దియును రాక పూర్వమును హిందూదేశపు పని వాడితనమున గట్టబడినది. ఎటువైపునైన బూడిదరంగు ఇసుకరాళ్లతో గట్టబడినది. మందిరము ముందటనే వింతవింతలగు మొక్కలతోట వేయబడినది. అది రెండువరుసలలో నమర్చబడినది. మొదటి పంక్తిలో వివిధములగు వన్నెరంగు మొక్కలు నాటబడినవి. రెండవ పంక్తిలో పెద్ద మొక్కలు వేయబడినవి. మొదటి చిన్న మొక్కలు వాయు భారమునందలి మార్పుల నూచించుచుండును. రెండవపంక్తి పెద్ద మొక్కలు ప్రతి 24 గంటలలో ప్రతినిమిషమునందును గలిగిన మార్పుల నూచించును. నీటిమేళము లే మార్పున బోవునదియు గ్రహించి వాటిని నూచించు చెట్లును గలవు. సంస్థాపనమందిరమున కావలిభాగమున నొకవింత మందిరతోట వేయబడినది. మొక్కలెట్లు పెరుగునదియు పరీక్షించుట కనేక యంత్రములున్నవి. ప్రధానమందిరమున విశాలముగ పెద్ద "హాలు" కలదు. అందు ఆధునము 1500 మంది కూర్చుండవచ్చును. దీని పరిమితినిబట్టి కేవలము శాస్త్రీయోపన్యాసక మందిరములే గాని, బహిరంగ సభలకును గాని నుద్దేశింపబడినట్లు గన్పించును. నూతనజ్ఞానమును శాస్త్రీయముగ బోధించుట కుద్దేశింపబడినది. ఇది లండనునగరమునందలి "రాయలు ఇన్స్టిట్యూషను" వలె తెలిసిన వారికి గన్పించును. మందిర మధ్యమున నందో లాలు బోసుగారిచే రచింపబడిన విశేష పరిమాణము గలిగి రంగులతో చిత్రీకరింపబడిన పెద్దపటము అమర్చబడియెను. ఆ చిత్ర లేఖరి చేతనే పంచలోహములతో తయారు చేయబడిన విగ్రహ మొకటి గూడ అందు అమర్చబడినది.

నిన్నటి దినమున లాయర్లు, జడ్జిలు, మున్నగు వహానీయులు వెళ్లొంద్రు సమావేశమై, సంస్కృత శ్లోకములు చదువబడినవి. పిమ్మట డాక్టరు బోసుగారు తమ విద్యాభ్యుదయ దీనించి. తమ పరిశోధనాలయము సత్వసంస్థాపనార్థ మున్నవన బడిన స్మారకచిహ్నముని డాక్టరు బోసుగారు ప్రసంగింపబడినది. ముప్పదిరెండు సంవత్సరముల క్రితము కాస్త్రోద్భావము వృత్తిగ డాక్టరు గారి గౌరవించిరి. వేదాంతవర్ణనకే గాని తూర్పు దేశీయుల మనములు ప్రకృతిచిత్రములవై ప్రసరింపజాలవని యిదివరలో పలువుర యభిప్రాయమై యుండెడిది. భారతీయులకు ప్రకృతిచిత్రములను చర్చింప బహుశాల మున్నదని యనుకొనినను, పరిశోధనాలయములు నిపులును లేకపోవుటచే నీ చిత్రముల శోధించు నవకాళములు గలుగవయ్యెను. విద్యుత్కరణములకు సంబంధించిన కఠినమగు సమస్యలు కొన్నిటికి 28 సం॥ముల క్రితము బోసుగారి పరిశోధనాలయందు సమత్తరములు కనగొనబడినవి. తెలివైన మున్నగు ప్రభువుల కీ సమాధానములు హర్షము మెసగెను. బోసుగారు కనగొనిన యంతములకు ప్రచారమొగి రాయలు సావైటివారు గౌరవించిరి. అనంతరమును పురోవృద్ధియం దెట్టి యాటంకమును కలుగలేదు. "శరీరపదార్థ నిర్మాణ శాస్త్రములలోని కనాలోచితముగ గొట్టుకొనిపోతిని. చేతనను, ఆచేతనము అను విభాగములకు భేద మంతకంత కచ్చక్కమగుచుండెను. నే కనగొనిన యంతములు శారీర శాస్త్రములు కాశ్చర్యములను గొలిపించి 1914 సం॥ మున ఇండియా గౌరవనమువారి కడనుండి ప్రతినిధిగ బోయినందువలన బోసుగారు. తాము కనగొనిన యంతములను లోకమునం దాయా సంఘముల వారియెదుట నివ్వవలయునోడ రుజువుచేసిరి. తత్కారణమున వీరి సిద్ధాంతము లామోదించబడి కాస్త్రాభివృద్ధికి భారతీయుల సహాయమున్న బడి ను. పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రము వైద్యము మున్నగు శాస్త్రములందు బోసుగారు కొనిగొనిన యంతములు, నూతనమగు దర్శనపులను బయలుపరిచినవి. ఈ దర్శనపులను జరిపి క్రమమగు పర్యవసానము నొందవలయునన్న పనియు ట్లగల్గెను. ఆ కార్యములకె యామందిరమందు గాననగు సాధనసంపత్తి వినియోగ మగును. శాస్త్రజ్ఞానము సభివృద్ధిపరచుటయే యీ ప్రతిష్టాపనము యొక్క ముఖ్యోద్దేశము. పరిశోధనాలయమున గనుగొనబడు నూతనాంతములు ఉపన్యాసములద్వారా లోకమునకు వెల్లడికాగలవు. ఉపన్యాసకులు మున్నగు నుద్యోగులు గాక పరిశోధ

నములజరుపు విద్యాభ్యుదయ కొందరి మందిరమున నుండును. వీరు తమ జీతమునంతయు పరిశోధనకార్యములకై వినియోగించుదురు. ఆలయము చిన్నదైనను, విశేషములనుండి వచ్చువారలెల్లగు నిట మనః పూర్వకముగ నాదరింప బడుదురు. నలంబా, తత్వవిజ్ఞానమును దూరదేశములనుండి వచ్చు విద్యాధికుల నాదరించి మనజేయు ఖ్యాతిగాంచి యున్నది. కావున వై యంతము పూర్వార్థము నలుపునేగాని తత్వవైతకేకముగాదు. పరిశోధనాలయపు ఫలము లోకాని జీవనమునగాని, యొకని యాస్తితోడగాని లభ్యము కాజాలవు. విరాళముల వై ప్రతిష్టాపనపు పురోవృద్ధి యాధారపడియుండును. దొరతనమువారి ప్రతిష్టాపనమును పోషించు సభయు మిచ్చియు న్నానని ప్రారంభోత్సవ సందర్భమున జూరీశచంద్రబోసుగారు యవస్థ సిందిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

I కాళహస్తి సభ.

అయ్యో, నవంబరు 25-వ తేదీ ఆదివారము శ్రీ కాళహస్తి స్వామివారి దేవాలయములో పురుషోత్తమ రాజే దావరకుమార చినవేంకటప్ప నాయుని బహదూర్ వారి అగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద జరిగిన కాంగ్రెసు మునల్మసీముల నమరందినద చిన మహాజనసభకు నేను పోయియుంటిని వారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద నడచి రైట్ హానరబిల్ మాంజుగూరిగారి వైసరాయుగారికిని పంపిన తంత్రీచాత్రల తీర్మానములకు నేను సమ్మతించినవాడను. గంధిగారి స్పీచులలో చేవ్రాలు సర్వసమ్మతముతో చేసియున్నవాడను. ఇట్లుండగా, సదనస్పీచులలో మోసపులిధముగా చేవ్రాలుతీసినట్లు నేను ఆసభలో ఉపన్యసించినదిగాను, దానిని ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యము ఆమోదించినదిగాను 27 వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రచురింపబడిన విషయము నేను స్వయముగా చూచితిని. అంతేగాక, 'జస్టిస్' పత్రికలోనూడ ఇదేసంగతిని ఇంగ్లీషులో ప్రచురపరచినట్లు తెలియచెప్పినది. పంచభూతముల సాక్షిగా ఆనాటిసభలో వై పత్రికలో ప్రచురించినందు అసంగతపు వాక్యములు గాని మరియే వాక్యములుగాని నేను ఉపన్యసించినది లేదు. ఈ యసభతీర్మానము ఏ బ్రహ్మరత్న గానింపబడినదో అబ్రహ్మ తెలిసికొనకూడలేదు. నేను తమపత్రికలలో నమూదు ఆయియుండుమేరకు ఆసభమాతలేదనుటకు నా పంచభూతము లేగాక ప్రపంచప్రత్యక్షవైయులుగా కనబడు శ్రీ కాళహస్తి స్వామి ఆమృతానులు ఆనాటిసభ నలంకరించిన వైకతుల్యులగు దీవిజక్ గవర్నెంటు ఉద్యోగీయులు అందఱును బస్టికే పేటలకుచేరిన వైపులు మహామృతీయులు మొదలగు ఇతరవర్ణకు లందఱు సాక్షులు.

లింగాలుగారి సుబ్బయ్య

II

విదవ ఆంధ్రసభ, లెక్కలతీర్మానము. అయ్యో, ఈసభయొక్క లెక్కలు తీర్మానము చేయుటయందు కార్యనిర్వాహకులు మూకీభావమునబొందియున్నారని నెల్లూరు పురవాసి వ్రాసిన లేఖను చదివినది. మహాసభ జూన్ 1, 2, 3 తేదీలలో జరిగినది. వైకములు ఖర్చునెట్లైన కొంతరి వద్దనుండి లెక్కలు జూలై నెల 10-వ తేదీ వరకు రాలేను; వైకములును బట్టాదా అగుచుండెను. జూలై 10-వ తేదీని కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు సమావేశమై ఆడిట్లను నియమించిరి. ఆడిట్లవద్దకు లెక్కలసంపుటకు కొంత లెక్కలను తీసుకు చేయబయందును వాచివైక వెన్సియంటుయందును కొంతకాలము పట్టినది. లెక్కలననాను రాక నబొందిన కార్యనిర్వాహకలలో కొందరికి కలిగిన అనివార్యములను కొన్నియిచ్చుదులవలన కొన్ని దినములు గడచినవి; వాటిని రికవరేషనుకు అనుసరము. నెట్లెంబరు నెలఖర్చున ఆడిట్లకు లెక్కలు పంపబడినవి. వాటిలోపట్ట వేయవలెనది. ఇంకను ఖర్చు బాపతులన్నియు తీర్మానము కాలేదు. అని తీర్మానము కానిదే, నిజమే మొత్తములేదు. మునిపాటిటీవారు నష్టముచేసిని నీటి వనరులకు టెల్లు ఇంకనురాలేను; పక్షము వారికి జడ్జిచేసియున్నాము. కార్యనిర్వాహకులు సభజరిగినది మొదలుకొని లెక్కలతీర్మానము త్వరగా కావలయునని లేఖనవ్రాసినను ఆంధ్రప్రదేశ్ లోకయూనియన్, వైక వెన్సియంటు గునివార్యములనుచే ఈయగు

మాసములు ఆలస్యమగుట యని చదువులకు తెలియజేయుచున్నాను. మూకీభావము బొందియున్నారనట అసత్యము అక్రమము అని వైసంగతులవలన స్పష్టము.

మ. రామకృష్ణ రావు, కార్యదర్శి.

బెజవాడ బ్రాహ్మణేతర సభలు.

అయ్యో, ఈ నెల 23, 28 తేదీలుగల "ఆంధ్రప్రదేశ్" యందు కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణయ్య చాదరి, ఓ. ఏ. గారిచే వ్రాయబడిన వీక్షణుడు లేఖను చదివిన వారికెల్లను అందలి అసహన భావములను స్వోత్కృష్టయు పరనిందయు తెల్లమగుచున్నవి.

ఓంగళిలో పతాకములు గుట్టపుబండ్ల సహితము దొంగలేదనుటచే మియద్యకుబలహీనతయను మియద్యకుము పట్టు ప్రజలకుగల యనాదరణమును వెల్లడియగుచున్నది. "బ్రాహ్మణ సోదరులు ఔదార్యమును గనపరచినట్లున్నది." బ్రాహ్మణ నాయకులు వెట్టుబడి పెట్టిరి. ఆసామ్య భక్తిపరులకు లెజు వాడలో చంచాల శాపితా బతులుదేరినదని నిందాగర్భముగా వ్రాసితిరి. మీకు మాత్రము బ్రాహ్మణుల తోడ్పాటులేదని నిశ్చయముగా చెప్పగలరా? వాదబలమునకు విషయమును వాచినవారు చెప్పసామాసింప లేమా? త్యాగరాయశెట్టి గారు బసచేసిన యింటి యజమానుడు మామంతరావు సంతులుగారు బ్రాహ్మణేతరదేవా? బ్రాహ్మణులపేరు చెప్పి బ్రాహ్మణుల యిండ్లలో సామానులు సామాగ్రి ఎంతదెచ్చికో చాదరిగారెటుంగరా? ఏమహాజన సభలను చంచాలులేక జరిపి యుండిరి? చాదరిగారి సభకుచేసిన భర్తంతయు ఓరికిత్రాజ్ఞితమా? ముందు నాయక వర్గమువారి లెక్క, తరువాత ప్రజలెత్తుట ఆశ్చర్యమా? నిందాస్పదమా? ఏది అయినను వారి వద్దనుండి నేర్పినవిద్యయేగాన విచర్చనీయుగాదు. రెండవ సభయంతయు బ్రాహ్మణులట. తరుసభకు వ్యతిరేకముగా వచ్చుని తీసికొనివచ్చిన నగరాలందరు నాయకులూ? అధికార వర్గము వారందరు నాయకులూ? చూచినవారిలో ఇదివరకాల సభయో? ఉద్యోగీయుల సభయో? అనిసందేహించిన వారెవరకో యుండిరి. కోకా నూకేశ్వరరావు నాయకుడు గావచ్చుట నదిగాని అజనేను చాదరి అర్హుడు కాదు. లోపలికివచ్చిన గుట్టుబడులు వెట్టుదురని పత్రికా ప్రతినీధులను లోపలికిరానియ్యని మినాయక వర్గమువారి న్యాయదృష్టి తెల్లమగుట లేమా? "న్యూఇండియా" "ఆంధ్రప్రదేశ్" లను పక్షపాతులన సాహసించిన మీరు "జస్టిసు, ప్రకాశికా" ది పత్రికల విషయమున నే మందు? కృష్ణాజిల్లాలో కొలదిమంది కొలది గ్రామములనుండి మాత్రమే అనివ్రాసియుండిరి. కొలది అనవదలు నేలు అని శ్రీవారి దృష్టి యిదివరకే తెల్లమయినదిగాన వ్రాయనవసరము. రామచంద్రపురము బ్రాహ్మణేతర సభయలోచనకు కారకులయినది రామమూర్తి నాయకుగారే గాని ఇట్టి తమ వానాయక త్వమును బూని దేశాధిపతులగుచునని తలంచినందు లేదని వారి యుపన్యాసములన తెలియనగును. హనుమార రామస్వామి గారు 'మీ సభాశయములకు నేనంగీకరింపను, మీ దూషణ బాలముల వివరాల'ని చెప్పి వారియనుయాయులతో కూడ లేచి సభవిడిచి వచ్చినది శ్రీవారికి తెలియునా? ఆదివారా యన రెడ్డిగారు వచ్చుట వెద్దగా వ్రాసిరి. జస్టిసువర్గమునుండి డ. యి. ప్ర. స. నుండి ఎందరు భాగములు వైకములు కదలకొని రాజధానిసంఘమున జేరికో శ్రీవారియంగురా? "ప్రతినిధి"

All-India Mussalman Deputation. Not Received by Government.

LUCKNOW, November 30. The All India Mussalman deputation which was appointed at the general meeting of Mussalmans on the 14th October at Kaiserbakh, Lucknow, was deputed to bring before Mr. Montagu and Lord Chelmsford in the course of their representations on the constitutional reform the question of the Moslems interned under the Defence of India Act and accordingly included it in the address they drew up. The Government of India however refused to receive the deputation unless reference to the internments was struck out. The deputation felt that they had no power to drop this question from their representation and did not wait on the Viceroy and the Secretary of State.

The Quadrangular Cricket Tournament begins on Monday the 3rd December. It is understood that F. Tarrant will not be able to play for the Presidency team owing to preengagement. It is expected that Captain G. Weigall of Karsachy Sir F. Sprott will Captain the team.

స్థానిక సార్లు

(0)

జాతీయనిధి:—దీపావళివనము ఇంతవరకు జాతీయ నిధి కు 2,128-0-7 వసూలైనది.

క్రొత్తవకీళ్లు:—చేకటకృష్ణయ్యగ, కె.కండవాన్ గార్లు నిన్నటిదికమున (80-11-17) హైకోర్టు వకీళ్లుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మెసూరు విద్యార్థులు:—మెసూరు విద్యార్థి సంఘస్థులు రేపు సాయంకాలము 4 గంటలకు పచ్చయ్యపై కళాశాలలో నొక సభను గావించెదరు.

ఫిల్లీనుండి తిరిగివచ్చుట:—ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసు ప్రతినిధి సంఘస్థులకు దివానుబహదరు ఎల్. పి. గోవిందరావువనకు గారు నిన్నటి యడయమున చెన్నపురికి వచ్చిరి.

నిన్ను జాత్యధిక సంఘము:—రేపు (2-12-17) ఉదయము 8 గంటలకు వ్యాసరహిడి కార్పొరేషను వందరముదలి రాత్రిపాఠశాలలో మిత్రవ్యయమునుగూర్చి స్వామి బ్రహ్మచంద భావముగా ప్రవచనముచేదరు.

దక్షిణ యిండియా బ్రహ్మ సమాజము:—రేపు (2-12-17) సాయంకాలము 6 గంటలకు ఉపాసనా మందిరమున (97 అన్నాపల్లెపేట) స్వామి బ్రహ్మచందగారు అచ్చనగూర్చి అరవమున ప్రవచనముచేతురు.

భారతము:—పల్లెపుత్తూరు భారతము నందలి 9 వ కథ పాండవ జననమును గురించి బ్రహ్మశ్రీ వసిష్టభారతిగారు రేపటిదిన ముదయము 8 గంటలకు వైదాపేటలోని శ్రీరామానుజవిజయవిలాసమందిరమున ప్రవచనముచేదరు.

అధ్యాత్మ రామాయణోపన్యాసము:—సామలకొరిపేట ప్రాగైసివ్ యూనియను పాఠశాలా మందిరమున రేపటిదిన ముదయము 8 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ మహామహోపాధ్యాయ ఎం. లక్ష్మణమూరిగారు, అధ్యాత్మరామాయణము నందలి 25-వ కథను గూర్చి ఉపవచనముచేదరు.

గడియారము దొరకుట:—తంబుపెట్టిపేట 283 వ గృహమును నివసించుచున్న ఆర్. నారాయణరావు గారికి మొన్నటి సాయంకాలము సుమద్రపుగట్టన మొక గడియారము దొరికినది. సరియగు నాణవాళ్లును చూపిన పాక్కదాగుల కాగడియార మొగకబడును.

వదనపల్లి సంఘము, చెన్నపురి:—సంఘము వారి యాజమాన్యముక్రింద నేటి సాయంకాలము 4½ గంటలకు ఘోషేలు పోట మేడలో పచ్చయ్యపై కళాశాల ఉపాధ్యాయులు వి. జేరికాచారిగారు 'వేదాని చాత్రము'ను గూర్చి ఉపవచనముచేదరు.

సాధుసంఘము, వైదాపేట:—ఈ సంఘము వారి యాజమాన్యముక్రింద బ్రహ్మశ్రీ మరువార్ గజేశ్వరాశ్రమి గారు పెరుమాళుకోవేపేటి రామానుజవిలాస మందిరమున రాత్రి 7½ గంటలకు మొదలుకొని 9½ గంటలవరకు భగవద్గీతోపన్యాసమును చేసెదరు.

మహాత్మ గంధిగారి ఉపన్యాసములు వ్యాసములు:—ఈ అపూర్వ గ్రంథమును గాంధీగారి అనుమతితో జి. పి. నరేశు కంపెనీవారు త్వరలో ప్రకటించెదరు. ఈ గ్రంథమును గంధీగారింతవరకును ముద్రణమునను విదేశములందును చేసిన వ్రాసిన ఆంగ్ల - దేశ భాషా ఉపన్యాసములును వ్యాసములును సంపూర్ణముగ ప్రకటింపబడును. ఆంధ్రప్రభువు; రివరెండు జూనెపుడోరు; రివరెండు సి. ఎస్. ఆంధ్రూసు; హెచ్. ఎస్. ఎల్ పోలకు; గార్లు మున్నగువారు గాంధీగారి ప్రశంసించుచు వ్రాసిన వ్యాసములగూడ ప్రకటింపబడును. చాల చిత్రపటములగూడ నీ గ్రంథమున చూడవగును.

మహాత్మా క్లబ్:—క్లబ్ వారి విద్యావిషయక సంఘస్థులు రేపటిదినమున (2-12-17) క్లబ్ భవనమున సమావేశమగుదురు. పి. బాలకృష్ణమూనెక్ వి. పి. (అనప్ప), గారు ప్రధానాధికారి. వైకమత్యమును గూర్చి ఉపవచనముచేదరు. కె. శంకరమూనెక్ వి. పి. వి. ఎల్. గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

భారత బాలభక్తివిహార సమాజము:—ఈ సమాజమువారి యాజమాన్యముక్రింద అన్నలగు బాలగతును బాలికలగును విద్యనేర్పటకు ఎల్లుండి (8-12-17) ఉదిత జాతీయ దినపాఠశాల తెరువబడును. జార్జి టవునులో చెంగబజారు నాటకశాలను సమీపమున నున్న రామకృష్ణ వీధిలోనున్న నెం 1 రు గల సభామందిరమున ఆనాడు మధ్యాహ్నము 3-4-30 గంటలకు స్వామి శర్వానందగారు పాఠశాల ప్రారంభోత్సవమును జరిపెదరు. సాయంకాలము 6 గంటలకు స్వామి శర్వానందగారు రచన చేసిన పాపరజన విద్యను గూర్చి యుపవచనముచేదరు. వి. పి. వాడియూగా రధ్యక్షత వహించ నంగీకరించిరి అని కార్యదర్శి టి. రాఘవయ్యగారు మాట వ్రాసిరి.

గవర్నరుగారి యేర్పాటులు:—నేడు (1-12-17) వ తేదీ సాయంకాలము 4గంటలకు చెన్నపురి ఆస్పత్రి వాక్ సహాయకము ఎగ్జ్యూకుటెటు ఆంధ్రూసు చెప్పిలో జరుపబడు గాదైన ఫీటును ప్రభువుగారు తెరచెదరు.

రేపు (2 వ తేదీ) సాయంకాలము 6 గంటలకు పెట్టాడు ప్రభువు, ప్రభువుగారు పెట్టు ఆంధ్రూసుక్రింద జరుపబడు సాంకేతిక సాచ్చి సర్వీసుకు చూడవెల్లెదరు.

4 వ తేదీ సా. 5-30 గంటలకు చెన్నపురి కామయ్య చేంబరుసభ్యుల సంవత్సర సమావేశమునకు ప్రభువుగారు వెల్లెదరు.

12 వ తేదీ మ్యాజిస్ట్రేటు థియేటరులో ప్రదర్శింపబడు 'బాక్ స్టా'ను చూచుటకు ప్రభువుగారు ప్రభువుగారితోగూడ వెల్లెదరు.

ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసు మునిసిపల్ కలక్టరు సొంపు మువారు.

తెనెంటుస్య సి. పి. రామస్వామిఅయ్యగ, ఎ. రంగస్వామి అయ్యగారు, వేకటపతిరాజు, నరసింహ అయ్యగ గార్లును ఇక మిగిలినవారు ఈనెల 21 వ తేదీని చెన్నపట్టణమునుండి ఢిల్లీగగమును చేరి. 25 వ తేదీని ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెసు - మునిసిపల్ కలక్టరు సొంపుసభ్యులు మహాజనసభయు, హోమురూలీగు ప్రతినిధిసంఘము మహాజనసభయు జరుపబడినవి. 26 వ తేదీని రెండు ప్రతినిధిసంఘముల వారును మాంటూగుగారిని, రాజప్రతినిధి గాని దర్శించిరి. కాంగ్రెసు-లీసలవారి విజ్ఞప్తి యొక వెండిసంపుటమునం దుంచబడి ప్రభువువారి కొసగబడెను. చుట్టట మొకరథమును బోలియం డెను. ఆవతారములన్నియు దానివై చెక్కబడియెను. అంగువైమునుమానుల అధ్యక్షులందరిగూడ చెక్కబడి యుండెను. చాలవలెనగల యొక విగ్రహంబును తొలువబడి దానికి మట్టు వెండికట్టు కట్టబడి అందు హోమురూలీగువారి విజ్ఞప్తి యుంచబడి ప్రభువువారికి సమర్పింపబడెను. ఆ దినముననే కేకవపిళ్ల, గోవింద రాఘవయ్యగార్లును, హుస్సేన్ ఇమామ్ మజరలు హాక్ గార్లును ప్రభువుగార్లును దర్శించిరి. విసెంటియ్యగారు సాయంకాలము 6 గంటలకు మాంటూగు ప్రభువుగార్లును చూడ వెల్లి సమాను 7 గంటలవరకును వారితో సంభాషించిరి. మాంటూగుగారు చెన్నపురికి వచ్చునప్పుడు సి. పి. రామస్వామి అయ్యగ, రంగస్వామి అయ్యగ గార్లు ప్రభువుగారిని దర్శించుటకు దొరతనమువారిచే నేంపుటుచేయబడెను. గౌ. జి. ఎస్. కీర్తివాస శాస్త్రిగారు గూడ ప్రభువుగారితో చెన్నపురిలోనే మాటలాడెదరు. చెన్నపురి ప్రతినిధి సంఘస్థులు మాంటూగుగారి కార్యదర్శి కెన్చగారిని రాబయ్య గారిని గౌ. బాసుగారిని దర్శించి వారితో సంభాషించిరి. సంభాషణములు, విషయముల చర్చలు సావకాశముగ జరిగినవి. కార్యమకు కూలముకు నను సూచనలు కనబడినవి. చెన్నపురి సంఘము వారు గతనెల 27 వ తేదీని ఢిల్లీగగమును కడిచిరి.

వృత్తాంతములు

ఇటలీయనుల నిరోధము శ్రీకృష్ణులకు భయముగలిగించుచున్నది. ఒకవిలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

అనరుడే విరాళములు:—వంగదేశపు రాంచి మొత్తము రూ 1, 77, 835 లు. ఇదిగాక 1, 25 వేల రూప్యములు మరతులనిద సొసగ నంగీకరింపబడినవి.

ఖయ్యులో నున్నపుడు అత్యుపాధ్యక్షుల సేవ:—ఏదియో నేరముచేసినందు కొక హిందువుకు అగ్నిపురము ఖయ్యుదులో నుంచబడెను. గత శుక్రవారము రాత్రి అతడు తాడుకట్టుకొనిన పంచతో నురిపాసికొని మరణించెను.

శాఖా హోమురూలీగు:—రామచంద్ర పురము తాలూకాలోని గ్రామములలో రి శాఖా హోమురూలీగులను రి శాఖా చెన్నరాజధాని సంఘములను తెరచితిని ఏ ఎస్. రాములు నాయుడుగారు వ్రాయుచున్నాడు.

అహారపదార్థ, చిత్రకర్తప్రదర్శనము (బొంబయి):—ప్రదర్శనమొకవరకు జయప్రద మైచియు కెల్లయొద్ద వసూలైన 78000 రూ॥లను బట్టి విదితము కాగలను. చిల్లర భగదర్శనమువలన వచ్చిన సొమ్ము నై మొత్తమున చేరలేదు.

పెంటలు న్యాయపత్రక రోము విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు. గ్రీకు నైన్యాధిపతి యొకడు జ్యూవీలో నిర్బంధింపబడినయును, కన్వెన్యమైన రాజుగారి యనుమతిని తన పటాలమును యథాతీతి నుపయోగింప జర్యుల కిచ్చివేసెనియు తెలియుచున్నది.

నవంబరు 29 వ తేదీని దొరతనమువారు పోర్చుగారు రెయిల్వేస్టేషను సమీపమున 19 ఏనుగులను ఏలముచేసిరి ఈ ఏలములు సాధారణముగ ప్రతియేట అరణ్యపుష్కమున వేలాయునవద్ద జరుగుచుండెడిది. ఈ సంవత్సర మట్లు జరుపుటకు వీలులేకుండుటవలన పోర్చుగారును మార్చివేయబడినది.

వియన్నాలో విశేషముగ నల్లరులు జరుగుచున్న కనియు, అనేకమంది తువ్వారవలనను రోగమువలనను మరణించుచున్నారనియు, "డైటెముటు" పత్రక బహిరంగముగ జర్యులకు వ్యతిరేకముగ వ్రాయుచున్నదనియు "టిబ్యూను" పత్రికా విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

ది సువకోర్టుత్తర్పు రద్దుచేయుట:—అగ్రాకు ఏమహాపును కంపెనీవారియొద్ద పనిచేయు పి.సి బర్నూ అను ఘోషమును ఒక మేస్ట్రీ గొట్టెను. అందువై రాజధాని అక్టోగు మేజిస్ట్రీటుగా రాతనికి 7 రూ॥లు జరిమానావేసిరి. ఆ తీర్పుపై బర్నూ బొంబయి హైకోర్టుకు అప్పీలుచేసికొనెను. అనంతరమైన దానికంటె నధికముగ ముద్దయి తీవ్రతను జూపించినా లేదా యను విషయమును నిర్ధారణచేయుట కవకాశము లేనందున హైకోర్టువా రాతని విడుదల చేయించిరి.

నడకపండుము:—ఈపండుము సంవత్సరమున కొక పగ్యమును కలకత్తాలో బార్ బాగ్ క్లబువారిచే జరుపబడును. ఈసంవత్సర మీపండుము గత ఆదివారమున జరుపబడెను. 23 గురు పండెగాంతుండిరి. నడున కనీస దూరము 9 మైళ్లు. గలిచినవారు ఎస్. చటర్జి గారు 1 గం॥ 11 నిమిషములలోన, జె. బోసు గారు 1 గం॥ 13 నిమిషములలోన, ఎస్. ముకర్జి గారు 1 గం॥ 16 నిమిషములలోను 9 మైళ్ళ దూరమును నడున గలిగిరి.

మెసపాటేమియానుండి తిరిగివచ్చిన ఒక కూలివాని ఆధ్వర:—అఫ్జిజిడ్ అను నొక మహమ్మదీయుడు సుమారు 2 సంవత్సరములు మెసపాటేమియాలో పనిచేసి మొన్న నీ మధ్య హిందూదేశమునకు వచ్చి కలకత్తాలో వెస్ట్ బీచ్ లో మొక గృహమున మరణించితో గూడ గాపుర ముండెను. మెసపాటేమియాలో కూలిపని చేయుచుండిన కాలములో నతడు 3 వందల రూ॥లను ప్రాప్తచేసికొనెను. ఆద్రవ్యమును అతడు సువిధానమున దానిని తన చొక్కాజేబులో నుంచుకొనెను. దానిని గత ఆదివారమున అయింటి యందు గాపురముండివారిలో మొకడు అపహరించెను. ఈ సంగతి పోలీసువారికి తెలుపబడెను. వారు పోయి రూ॥ల సంపాది ఒకనియొద్ద పట్టుకొనిరి. కేసుచేయబడినది.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ డిసెంబరు నెల 1-వ తేది

శనివారము

లాన్సుడౌను ప్రభువుగారి

విచిత్ర లేఖ

(౧)

కాలస్వభావ మతివిచిత్రముగ నున్నది. ఊహించుటలు లేని వింతలు పొడముచున్నవి. అభిప్రాయములు తారుమారగుచున్నవి. లాన్సుడౌను ప్రభువు డెబ్బదిరెండు వత్సరముల పయస్సుగల వారు. హిందూదేశమున 1888 వ సంవత్సరము మొదలు నయిదు వత్సరములు రాజప్రతినిధి పదవి నధిష్ఠించి యుండెను. అటుపిమ్మట ఆంగ్లదేశమున సంగ్రామ కార్యదర్శిగను, విదేశ రాజ్యాంగ కార్యదర్శిగను యున్నతపదవుల నాక్రమించి యుండెను. ఈ ప్రభు వెన్నడును హిందూదేశ విషయముల గూర్చి సానుభూతి గనుబడిచి ఎరుగడు. హిందూదేశపు ఆశయములకు బద్ధవైరము బూనిన కర్జును క్రభువు రీసు మొదలగు సాంప్రదాయ వాదులు, యీ సమయమున సుముఖత జూపి మెయిలు పత్రిక కాశాభంగము కలిగించియుండ, లాన్సుడౌను ప్రభువు మాత్రము మెయిలు పత్రికకు ప్రాప్తుగనుండెను. ఈ సందిగ్ధతరుణమున సంగ్రామ విషయమయి యీ ప్రభువు తన యవ్యక్తమును తెలియజేయు. వీరి యభిప్రాయములు విచిత్రములు జేరినవారినే యాశ్చర్యనిమగ్నుల జేసెను. లాన్సుడౌనుగారు సాంప్రదాయ పాక్షికులు. సంగ్రామము తుద ముట్టువరకు జరుగవలయు నను హామ్యవస్తు వారాపత్రికల అభిప్రాయమును ప్రమాణముగ గైకొనినవారు. సంధిగావలయునని, కొందరు సాంఘికవాదులు చేయు ఆదోళనమునకు బద్ధవైరులు. సంగ్రామము కొనసాగించుట నాగరిక ప్రపంచ వినాశమునకు హేతువగు ననియు, ఆంగ్లేయులు, జర్మనుదేశ వినాశము గోరుటలేదనియు, జర్మను రాజ్యాంగవిధానమును మార్పుట కిచ్చు గింపరనియు, జర్మనుదేశమును వాణిజ్య సంఘములలో బహిష్కరించు నుద్దేశము తమకు లేదనియు, యుద్ధానంతరము సముద్రస్వాతంత్ర్యము గూర్చి యాలోచించుటకు సిద్ధముగ నున్నారనియు, అంతర్జాతీయ వివాదములను శాంతితో పరిష్కరించుటకు ఆయత్నము యున్నారనియు, జర్మనులకు అభయమొసగుట యవసరమని, లాన్సుడౌనుగారు డెయిలీ ట్రెలిగ్రాఫు పత్రికకు వ్రాసిరి. ఈ లేఖ ఎల్లరకును ఆశ్చర్యసంప్రదముల గలిగించెను.

ఈ లేఖచే గలుగులాభములకన్న నష్టములే యధికమని మా యభిప్రాయము. మిత్రమండలి వారి సంగ్రామోద్దేశము లెవ్వి? ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్యధ్వజము నిలువబెట్టుటకై, ఆంగ్లేయులు సంగ్రామమున దిగిరిని బాధ్యతగల అమాత్యవర్గము ప్రారంభమున ప్రకటించి యుండెను. పిమ్మట గూడ నీ యుద్దేశములు అపుడపుడు బాధ్యతగల నాయకులచే తిరిగి వెల్లడింపబడుచుండెను. ఇటీవలనే, ఆస్త్రియన్ మంత్రి గారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచూ, లాయడజ్జిగారు సంగ్రామోద్దేశములను ఎలుగెత్తి చాటిరి. సంగ్రామోద్దేశములు నెరవేరినవా? బెజ్జియము,

స్వీడన్, రుమేనియా, ఫ్రాన్సు, ఇటలీ, మాంటీనీగ్రో రాష్ట్రములను తిరిగి ఆయాదేశములకొసగి, వీటియందు గావించబడిన నష్టమున కెట్టి పరిహారమునయినను యిచ్చెదమని జర్మను లెట్టినూచన మైనను గావించియుండిరా? ఈ విషయమై ఎట్టి సూచనలను జర్మనులు వెల్లిబుచ్చలేదని సెసిలు ప్రభువుగారు రెండు దినముల క్రిందటనేగదా సువ్యక్తపరచి యుండిరి! అట్టితేరి, తాము గావించిన దుష్కార్యములకు పశ్చాత్తప్తపూదయ మైనను జూపకముందే లాన్సుడౌను ప్రభువుగారు సంగ్రామము జాలించమని నుడువుటచే, పాల్ మాలు గెజెట్టుపత్రిక దెలిపినటుల జర్మను విజయము నంగీకరించ నటుల యగును. ఈ లేఖ శత్రుదేశములలో హర్షాతిశయమును కలిగించుటకు దోడ్పడును. మిత్రమండలివారు సంగ్రామము జరుపునది ఐహిక లాభముల నాసించిగాదు. ధర్మమును, న్యాయమును, స్వాతంత్ర్యమును, తిరిగి పునరుద్ధరించుటయే వారి ముఖ్యాభిలాషయై యున్నది. ఆకోర్కెనెరవేర్చుటలో నష్టముల పాటించిగాని, కష్టములెదుర్కొనుటకు వెనుదీసిగాని, యలసభావము గనుబడిచినచో, ఆంగ్ల సామ్రాజ్య గౌరవమునకు నష్టము వాటిల్లును. జర్మనులపత్తిభయతి శయించును. సముద్ర స్వాతంత్ర్య విషయమై జర్మనులతో సంధిజేసికొనుట, ఆంగ్లప్రతిభకు నష్టదాయకము. కని విని ఎరుగని యీ ఘోరసంగ్రామమును విజయము బడయక ముందే చాలించినచో, భవిష్యత్సంతతివారు పడడి కష్టములు వర్ణనాతితములుగ నుండును. ధర్మవిజయమున కిట్టి అవకాశము తిరిగి లభించుట దుర్లభము. ప్రపంచమంతయు స్వాతంత్ర్యపక్షము వహించెడి యనుకూలపరిస్థితులు తిరిగిలభించుట దుర్లభము. సంగ్రామవిజయమే, సంధికి దారి జూపును గాని వేటుమార్గములు దారి జూపజాలవు. లాన్సుడౌను ప్రభువుగారి హితవాక్యములను పరిశ్రామిక శాఖానాయకులగు ఆర్థరు హెన్ డరుసనుగారు బలపరచుటసహజము. ఇట్టిప్రముఖులు సంగ్రామవిముఖతజూపినచో, సామాన్యప్రజలు వీరి ననుసరించుటయందాశ్చర్యముండదు. అందుచే లండను ట్రెయ్యుపత్రిక యీ లేఖను నిరాకరించుచున్నది. రుమ్యాదేశము, తానుబాకీపడిన ఋణమును ఆంగ్లేయుల కొసగనని బెదిరించుటచే, లాన్సుడౌను ప్రభువుగారి లేఖను వ్రాసిరిని డెయిలీ మెయిలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈ వాక్యములందెంతవరకు సత్యము గలదో తెలియదు.

మద్రాసు ట్రెయ్యుపత్రిక గాలిఎటు వీచుచుండునో, యావంకకు తన యభిప్రాయములను దిప్పుచుండును. లాన్సుడౌను ప్రభువుగారి యభిప్రాయమునకు నే డామోదము దెలుపుచున్నది. సంగ్రామవిజయముమూలముననే, యుద్ధము సంతరింపజేయవలయునని, మద్రాసు ట్రెయ్యుపత్రిక యింతవరకును చాటుచుండెను. ఇప్పుడాయభిప్రాయము మారింది. సంగ్రామమును కొనసాగించుటవలన, దేశములు వెతలపాలగునను భయముచే ట్రెయ్యుపత్రిక సంగ్రామోపసంహరముగోరుచున్నది. కాని యింతవరకును అక్రమముగ వెతలకుబాలయిన, దేశముల గూర్చి ట్రెయ్యుపత్రిక ఏమిచేయదలచెనో, యూహింప శక్యముగాకున్నది. నిన్నటి మెయిలు పత్రిక, లాన్సుడౌను ప్రభువుగారి యభిప్రాయములు బాధ్యతగలవారి యభిప్రాయమును వెల్లిబుచ్చవని, వ్రాసినది. ఈ సమయమున మెయిలు పత్రిక కొకింత విపాదము జనింపవచ్చును. మెయిలు పత్రికకు ఆంగ్లదేశమున లాన్సుడౌను ప్రభువు వంటివారండగ నుండిరి. హిందూదేశ విషయములగూర్చి మెయిలుపత్రికతో నేకీభవించిన

వారిలో ఈవినిగూ స్టాండర్డు పత్రికాధిపతి ముఖ్యులు. ఈవినిగూ స్టాండర్డుపత్రికను గూర్చి “యీ పత్రిక లండనులో సాయంకాలము ప్రచురింపబడు పత్రికలలో నెక్కుడు పలుకుబడి గలిగియున్న” దని మెయిలుపత్రిక యిటీవల వ్రాసియుండెను. అట్టి స్టాండర్డు పత్రికయు, లాన్సుడౌను ప్రభువు గారును నేడు బాధ్యత గల ఆంగ్లవర్గము నుండి మెయిలుపత్రికచే దొలగింపబడిరి! లండను ట్రెయ్యుపత్రిక లాన్సుడౌనుగారి గూర్చి వ్రాయుచు “దేశవిషయములలో వీరి పలుకుబడి చిరకాలము క్రిందటనే దగ్గుటచే వీరి వాక్యములు ప్రమాణముగ గైకొనబడ” వని దెలిపినది. కాని బాధ్యతా బాధ్యతలు, హిందూదేశ విషయమై తారుమారగునేమో మాకు దెలియకున్నది. ప్రభుత్వము వారి యనుమతితో గాని, ఆస్త్రియన్ మొదలగు ప్రముఖుల యనుమతితో గాని ఈ లేఖ వ్రాయబడకపోవుట, కొంతవరకు సమంజసముగ నున్నది.

లాన్సుడౌను ప్రభువు మొదలగువారు సంగ్రామవిషయమై యిట్టి నిరుత్సాహము జూపుటకు కారణ మూహించుట సులభము. మిత్రమండలి వారిలోని అమెరికా జపాను వారు దప్ప మిగిలిన వారు సంగ్రామశ్రమచే యలసి ఉన్నారని యంగీకరింపక దప్పదు. రువ్యనులు ప్రత్యేక సంధి కొడబడుటచే, విషమస్థితి సంభవించిన మాటయు నిజమే. కాని వీరందరును, హిందూదేశము మాట మఱచుచున్నారు. హిందూదేశమున యిరువది జర్మనీదేశముల నోడించుటకుదగిన మనుష్యసంపద ఉన్నది. దానిని ఉపయోగించినచో, సంగ్రామమును త్వరలో జయప్రదముగ ముగించుటకు సాధ్యమగును. కాని దూరదృష్టి లేని, లాన్సుడౌను వంటివారికను హిందూదేశముపై నవిశ్వాసమును విడువలేదు. హిందూదేశమండలి మనుష్యవస్తుసంపద నుపయోగించుటకు, హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్య మొసగుట యవసరము. ఆ తరుణమున భారతీయు లత్యుత్సాహముతో ఆహవామునకు బరుగిడుదురు. భారతవర్షమున పరిశ్రమల నభివృద్ధి జేయుటకును, భారతీయనౌకావైమానికదళముల నిర్మించుటకును అవకాశము జనించును. హిందూదేశమున కట్టి స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్య మొసగుటకు వీరి కిష్టములేదు. విజయముగాంచక ముందే సంగ్రామమును జాలించుట కయినను యంగీకరించెదరు గాని, విజయముగాంచుటకయి ఆంగ్ల సామ్రాజ్యముపై భక్తి శ్రద్ధల జూపుచున్న హిందూదేశమునకు పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు, లాన్సుడౌనుగారి వంటివారంగీకరింపరు. వీరికి శత్రువులపై నున్నంతమాత్రము సానుభూతి, భారతీయులయెడ లేకున్నది. బాధ్యతగల రాజనీతిజ్ఞులు వీరిమాటల పాటింపక, హిందూదేశ సహాయముతో సంగ్రామమున విజయము గాంచుట యవసరమని నివేదించుచున్నారము. ఇక్కార్యముచే, ప్రపంచమందు స్వాతంత్ర్య పతాకమును నిలువబెట్టిన గౌరవమేగాక, తమ పరిపాలనమునందున్న హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును సుస్థిరముగ నెలకొల్పిన గౌరవము గూడ ఆంగ్లేయులకు దక్కును. ఇందుమూలమున సామ్రాజ్య సౌప్రసము జేకూరును. ప్రపంచశాంతియు అప్పుడే సిద్ధిగాంచును. మహోన్నతమగు నిట్టి భావిదశను వీక్షించి, ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞులు సంగ్రామవిజయమునకై, తమ యావచ్ఛక్తిని వినియోగించెదరు గాక!

* హైందవ రాజ్యాంగ పరిణామము.

IV

పార్లమెంటువారి యధీనము హిందూ దేశము పై తొలగిన వెంటనే, హిందూ దేశ ప్రభుత్వమును ప్రజలకు బాధ్యత వహించునట్లు జేయవలెను. హిందూ దేశ ప్రభుత్వమున సంస్కరణ మవసరము లేదని కర్మసుగారి విధానమున గానించు చున్నది. కార్యదర్శిగారి సభను దొలగించి, హిందూ దేశ ప్రభుత్వమును బాధ్యత గల ప్రభుత్వముగా మార్చక బోయినచో, దేశములో నిరంకుశ విధాన ముత్తీయించి, ప్రజల యభివృద్ధి కాటంకము గలుగును. హిందూ దేశమున సిపాయి కలహము సంభవించినపు డవసరమయిన కేంద్రీకృత ప్రభుత్వ మీ కాలమున ననావశ్యకము. 1858 సంవత్సరమునందే కేంద్ర ప్రభుత్వాధి కారము మద్రాసు రాష్ట్రములో హస్తాస్పదముగ బరిమించెనని సలిపనుగారు వ్రాసియుండిరి. అట్టితరీ, యీ తరుణమున అట్టి స్థితి ఎంత యననుకూలముగ నుండవలయునో యోచింపవలెను. కేంద్ర ప్రభుత్వము రాష్ట్ర ప్రభుత్వములపై నిరంకుశాధికారము వహించుట భావ్యముగ లేదని సిడెజ్ హం ప్రభువుగారే వెనుక నొక మారు చెలిపి యుండిరి. అందుచే కాంగ్రెసు విధానము సంయుక్త రాజ్యాంగ విధాన మవసరమని గోచరించి. ప్రతి రాష్ట్ర ప్రభుత్వమును ప్రజలకు బాధ్యత వహించుచూ, కేంద్ర ప్రభుత్వపు నిరంకుశమునుండి స్వేచ్ఛగ నుండుట యవసరమని వాంఛింపబడుచున్నది. అపుడుగాని అధికార వర్గాధికారము స్వపరిపాలనమునకు చోటియ్యదు. సర్. బార్ని ఛెన్నై యను పరిపాలకుడు సంయుక్త రాజ్యాంగ విధానము హిందూ దేశమున కత్యవసరమని 1870 వ సంవత్సరమునందు ప్రచురించెను. సర్. జాను ప్లాచీగారును, సర్. హెన్రీ కాటన్ గారును ఈ విధానము నామోదించిరి.

సంయుక్త రాజ్యాంగ విధానావసరము, హాండ్లెజిగారి ప్రకటనముతో సుస్పష్టమైనది. వంగ విశారద రాష్ట్ర నిర్మాణము, రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమున కవసరమగు సరియైన పునాదుల సూచించినది. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణమే, రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమునకు మూలాధారమని మొట్టమొదట వెల్లడి జేసినది ఆంధ్రులు. గౌరవనీయులగు రామచంద్ర రావు పంతులుగారు రాష్ట్ర నిర్మాణ విషయ మై తమ నూతన గ్రంథమున సంపూర్ణామోదము జూపి యుండిరి. వారికి రాష్ట్ర నిర్మాణ విషయమై గల సందియములన్నియు ఈ సమయమునందైనను, ఏడుట ఆంధ్రులకు సంతసము గలిగించును. ఈ గ్రంథమున కనుబంధముగ, ఆంధ్ర మహాజన సభా స్థాయి సంఘమువారు ప్రచురించిన, రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణ మను పోత్తము ప్రచురింపబడినది. రాష్ట్రవాదుల సిద్ధాంతము దేశమునందు త్వరలో వ్యాపించుట కీ గ్రంథము తోడ్పడునని ఆశించుచున్నాము. ఆంధ్రుల యాశయములనే ఘూర్జులును, ఓడ్రులును, సింధు దేశీయులును, మహారాష్ట్రీయులును, కర్నాటకులు మొదలగు వారెల్లరును వెలిబుచ్చుచున్నారు. కర్నాటక ద్వయము కొనసాగుచున్నందులకు, కర్నాటక ప్రతికనుండి వేరొకచో ప్రచురించిన వ్యాసమే నిదర్శనము. కర్మసుగారి విధాన మందుగూడ, భాషైక రాష్ట్ర విభాగము బాధ్యత గల ప్రభుత్వ స్థాపనను కారధార మని, డెలుప బడినది. ఈ సిద్ధాంతమందలి సత్యమును కాంగ్రెసు నాయకులు ఆమూల్యగ్రముగ గ్రహించుట యవసరము. ఆంధ్రుల ప్రయత్నము లీ ఫలితము

* ఈ గ్రంథము గా. మోచర్ల రామచంద్ర రావు పంతులుగారి రచింపబడినది. తెల 2-8-0 లు.

నకు ఎప్పుడు కేంద్రీకరింపబడునో దోచకున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు ప్రజలకు బాధ్యత వహించుటకు శాసన నిర్మాణ సభకు కార్యనిర్వాహక సభ లోబడియుండుటయు, ప్రజా ప్రతినిధులకు ఆర్థిక పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము లభించుటయు ముఖ్యంపరము. ముజఫరు నగరపు జమీందారులు తమ విజ్ఞాపనమున శాసన నిర్మాణ సభలలో ప్రజా ప్రతినిధులకు దక్కు తదితరులకు సమ్మతి నొసగు స్వాతంత్ర్యముండగూడదని విశదపరచిరి. ఈనియమము ప్రజాపరిపాలనమున కెక్కుడుగ దోడ్పడుట నిశ్చయము. ఇంతవరకును రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు, సామాజ్య ప్రభుత్వపు సేవకులుగ నున్నవి గాని, ఎట్టి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యముగలిగియుండలేదు. ఆదాయ వ్యయ నిర్ణయాధికార మంతయు సామాజ్య ప్రభుత్వాధీనమై యున్నది. ప్రజాపరిపాలనమున, నిట్టి స్థితి పూర్తిగ మారవలయునని కాంగ్రెసు విధానము గోరుచున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు స్వాతంత్ర్యమే యే శాఖలలో నెటుల సంకుచితము గామింపబడెనో, రామచంద్ర రావు పంతులుగారు తేటపరచినారు.

ఈ గ్రంథము సాంతముగ జదివినచో కాంగ్రెసు సంస్కరణములలో విప్లవకర మెన్నియులేదని సుబోధకమగును. ఇప్పుడు గోరబడెడి సంస్కరణము లన్నియు, అపుడపుడు ఆంగ్ల భారతీయ ప్రముఖులచే సూచింపబడుచున్నవేగాని, వేరొండుగాదు. ఇట్టి సక్రమమగు సంస్కరణములకు ఆంగ్లో హైందవులే గాక, భారతీయులు గొందరు విముఖత జూపుచున్నారు. ప్రజల సామర్థ్యము గూర్చి శంకించుచున్నారు. తేలప్రోలు రాజాగారివంటివారు, భారతీయు ల్పాతజామింప వలె నని వాకొనుచున్నారు. అర్హత ఎక్కువను బాధ్యతపై నాధారపడియుండు నను, కర్మసుగారి వాక్యములను పిరు సరికుజేయుటలేదు. మనుష్యహంతకు లై నాగరికతయందు వెనుకంజవైచిన, ఫిలిప్పైను ద్వీపవాసులు అనతికాలములో సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమున కర్హులని, అమెరికావారు దలంచుచుండ, ఆర్యతము పురికొల్పు ప్రాచీన నాగరికత గలిగి, నూటయేబది వత్సరములు బ్రిటిషు పరిపాలనమున క్రమశిక్ష నొందిన భారతీయులు స్వపరిపాలనమున ప్రారంభ బాధ్యత వహించుట కయినను సమర్థులు గారనుట, దేశహితము కాజాలదు.

నిజము బయల్పడుట

కాళహస్తిలో జరిగిన మహాసభయందు కాంగ్రెసు విధానము నామోదించుచు తీర్మానములు జరిగియుండగా, వ్యతిరేక తీర్మానము లామోదింపబడెనని మెయిలు పత్రకకును, జస్టిసు, ఆంధ్ర ప్రకాశికా పత్రికలకును యభ్యుతేజస్వన లంపబడెను. ప్రతికూల తీర్మానముల నుపసాదించి, ఆమోదించినవారి పేర్లు గూడ ప్రకటించబడెను. మూడవ తీర్మానము నుపసాదించిరి ప్రకటించబడిన లింగాలవారి సుబ్బయ్యగారు మా పేర వ్రాసిన లేఖను పేరొకచో ప్రచురించినారము. వారి తీరున వ్రాసిరి. "పంచభూతముల సాక్షిగా ఆనాటిసభలో పై పత్రిక (ఆంధ్ర ప్రకాశిక)లో ప్రచురించియుండు అసంగతపు వాక్యములుగాని మరి యే వాక్యములుగాని నేను ఉపన్యసించినది లేదు. ఈ యసత్య నిర్మాణము ఏ బ్రహ్మవల్ల గావించబడినదో, ఆ బ్రహ్మ తెలిసికొనగూడ లేదు. నేను తమ పత్రికలో నమోదు అయియుండు మేరకు అసత్యమూడ లేదనుటకు పంచభూతములే గాక ప్రపంచ ప్రత్యక్ష దైవములుగా కనబడు శ్రీ కాళహస్తి శ్వేత రస్మామి అమ్మవారులును ఆనాటిసభ నలంకరించిన

దైవతుల్యులగు డివిజను గవర్న మెంటు ఉక్తోగీయులును, బస్తీకి పేటకు చేరిన వైస్రాయలు, మహమ్మదీయులు మొదలగు ఇతర వజ్రస్థులందరును సాక్షులు."

ఇందుపై మా వ్యాఖ్యాన మనవసరము. ప్రతి కూలర యసత్యకల్పనము వెంటనే బయల్పడుట సంతోషావహము.

జగదీశచంద్ర బోసుగారి శాస్త్రపరిశోధ

నాలయము

ఈ ప్రతిష్ఠాపనము నిన్నటి దినమున తెరువబడుట, హైందవుల కుత్సాహము గలిగించుచున్నది. బోసుగారిపరిశోధనాలయము హిందూ దేశమున శాస్త్రపరిశోధనమునకు ప్రజల బురికొల్పు గలుగు నని యూహించుచున్నారము. బోసుగారి యసాధారణ శక్తి ప్రపంచము నాశ్చర్యమున ముంచి చినది. నూతన ప్రతిష్ఠాపనముచే భారతదేశమున బోసుగారివంటి ప్రజ్ఞాధురంధరులు బయలు వెడలుదురుగాక! ప్రతిష్ఠాపనా మహోత్సవ కార్యక్రమ మంతయు వంగ భాషలో జరుపబడినదని నేటితో త్రీవార్తలు డెలుపుచున్నవి. దేశ భాషల ప్రాముఖ్యము దేశమందెల్లడలను గుర్తింపబడుట, అభివృద్ధికి సూచకము.

ఆత్మగౌరవము.

అఖిల భారతీయ మహమ్మదీయ సంఘము వారు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారికి వంపు విజ్ఞాపనలో, మహమ్మదీయ నిర్బంధితుల విషయముగూర్చియు, దేశరక్షక శాసనముగూర్చియు చెలిపియుండిరి. నిర్బంధ విషయమును దీసివై వపలయున్న ప్రభుత్వము వారు గోచరి. కాని మహమ్మదీయ సంఘమువారు సమ్మతించలేదు. విజ్ఞాపన మందుచే కైకొనబడలేదు. ప్రభుత్వము వారిచర్య మాకు సమంజసముగ గన్పట్టలేదు. మహమ్మదీయ నోదరులు తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుట సమంజసముగ నున్నది. ప్రజల నాందోళన పరచుచున్న యిక్కట్టుల గూర్చి వినుటకు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారు నిరాకరించుట, నూతన దృక్పథమునకు నిదర్శనము గాజాలదు.

కొత్త రూపాయి నోట్లు.

నేటిదినము కొత్త రూపాయి నోట్లు వెలువడినవి. నోటు అయిదురూపాయల నోటువలె లేదు. ఒక ప్రక్కన జాజ్చక్రవర్తిగారి క్రతిమ గలదు. వెనుక ప్రక్క రూపాయి ప్రతీయము, దాని ప్రక్కన ఎనిమిదిభాషలలో వ్రాతము గన్పట్టుచున్నది. నోటు ఆకృతి అయిదురూపాయల నోటుకన్న చిన్నదిగ నున్నది.

శ్రీ యదుకుల మహాసంఘము:—1917-5 సం దింబరు తెల 2-వ తేదీ ఆవారము సాయంత్రము 2 గంటలకు తిరువల్కేణి-వీర రాఘవ మొదలి వీధి 6-వ నంబరు గృహమున శ్రీ యదుకుల మహాసంఘమువారి విశేష సభ జరుగును.

(1) ఇండియా దేశ మంత్రి ఇ. ఎస్. మాంబేగు గారు చెప్పే పురంబునకు విచ్చేసినపుడు ఈ మహాసంఘమువారి పక్షమున వారిని సందర్శించుటకు ప్రతినిధులను నియమించుట.

(2) ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఆరక భాషలలో సిద్ధముజేయబడి, ప్రతియాదవభువనికి బంపకలెనని యుద్దేశింపబడిన ఈ సంఘపు విన్నపపత్రకము, అతడు ఈ సంఘంసభ్యుడగుటకు వ్రాయవలసిన మహా పత్రకము ఆమోదించుట.

(3) ఈ సంఘ కార్యనిర్వహణాధ్యక్షము సిద్ధముజేయబడిన విధి నిబంధన సంగీకరించుట.

(4) సంఘ కార్య నిర్వహణాధ్యక్షము ముందే నియమింపబడిన ఆధ్యక్షులకు స్థిరపరచుట—ప్ర. ముత్తైస్వామి స్వామి, కార్యదర్శి. మే. చి. దీనయ్య పు నాయుడు. ఉప కార్యదర్శి

రహస్య

మాక్సిమిలియన్ ప్రత్యేక సంద్యము

జర్మనీయుల నిరాకరణము

వెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 24:—మాక్సిమిలియన్ ప్రతి నిధి కర్మను జర్మనీయులు మన్నింప రైరని మేయరు ప్రకటించెను. జర్మనీయులు కా వెట్టిట్టుఎంటు సభతోడ గాని సంద్య రాయబారముల జరుపరట. ప్రస్తుతము రహస్యవారి యధీనమున వన్న స్థానములను వీడి వారు మాటు కిలామిటర్లు వెనుకకు వెళ్లి గాని జర్మనీయులు సంద్య ప్రసంగమునకు జొరవకరట.

తాత్కాలికపు సంద్య నూచనము.

జర్మనీ సర్వసేవాధికారి రాయబారము జరఫట.

లండను, నవంబరు 23:—నిన్నటిదినమున వెట్రోగ్రాడు నగరముననుండి యొక తంత్రవాక్తవచ్చెను. అన్ని రంగములయందును తాత్కాలికముగ సంద్యనెలకొల్పి తామసిన రాయబారులు, జర్మనీ సర్వసేవాధికారి యొద్దనుండి పురలివచ్చి రనియు, తమనూచనము నాతడామోదించినని తమరాయబారులు చెప్పిననియు వైసికాకాదశముల కొనర్చినయొక యుక్తరపున క్రెలెంకో సేనాని వివరించెను గనుక రహస్యవైసికులు యుద్ధరంగమున శత్రువులపై ఫిరంగులు మున్నగునవి కాల్చుచుండెను. ఉధమపక్షముల రాయబారులను ఆదివారమునాడు గమావే కేసుకుదురు.

జర్మనీవారి రాయబారి.

రహస్యవారి యొద్దనున్న యుండు రంగమున రాయబారులు శత్రువుల పంక్తియందు ప్రవేశించిరి. ఉత్తరపు సేనాధికారిని తన తరపున రాయబారిగ జర్మనీ సర్వసేవాధికారినియ మించెనని, క్రెలెంకో గారి మిత్రుడొకడు తంత్రవాక్తవచ్చెను. ద్యుకోనిను సేనాని ప్రజాద్రోహియనియు, ఆతనిపక్షమునకు చెందిన యెట్టి యుద్ధోగివైన ఆరెస్టుచేయవలసినదనియు క్రెలెంకో గారు ప్రకటించిరి.

జర్మనీ ప్రధానమంత్రి యభిప్రాయము.

లండను, నవంబరు 22:—తాత్కాలికపు సంద్యనిగూర్చి రహస్యవారినిచ్చిన నూచనముపట్ల ప్రధానమంత్రి యిట్లుపర్యవేక్షించి యుండెను:—రహస్యవారి నూచనములయందలి మూల నూత్రములు విశ్వాసార్థములయి యున్నవి. ఈ నూచనములపై జర్మను రాయబారులు కిచ్చుచి ప్రతిబంధకములై యున్నవి. గనుక రహస్యవారి తరఫున వారు సంపూర్ణముగ నధికారముగల ప్రతినిధుల నంపించెటచే సంద్యచర్యలు జరుప నాటంకములేదు. రహస్యవారి యత్నము లవిరళకాలముననె. స్ఫుటముగ నాకృతిపాల్చి సంద్యి సమకూర్చును గాక!

23-న తేదీని వెట్రోగ్రాడు నుండి ట్రెయ్యుపత్రిక కిట్లు వర్తమానము వచ్చెను. గ్రేటు బ్రిటను, రుమేనియా, ఇటలీ, జపాను, ఫ్రాన్సు, స్విట్జర్లాండ్ వైసికప్రతినిధులు 23-న తేదీని జనరలు డుఖోనిను గారి కొక లేఖ సంపిరిన మాస్కో పత్రికలు తెలుపుచున్నవి. అందు వారు రహస్యజేతము మిత్రమందలి వారితో సంద్యచేసికొనినది గావున ప్రత్యేకముగ తాను తాత్కాలికసంద్యి నొనరించుకొనుటకు వీలు లేదనియు, అందు మూలమున మిత్రమందలి సంద్యి భంగము కల్గించుచున్నందున మీద చాల చిత్కలలు గలగల వనియు వ్రాసిరి.

రహస్య రాజ్యాంగసభ.

కవిధపక్షముల బలాబలములు.

లండను నవంబరు 29:—రహస్యరాష్ట్రమున 194 మందలమున్నవి. వీటియందు 110 మందలములనుండి రాజ్యాంగసభకు నియోజనములు జరిగినవి ఈ నియోజనముల వలన మాక్సిమిలియన్ పక్షమునకు 220000 వోట్లు లభ్యమైనవి. కీడ్లెట్టులకు 180000 వోట్లును, సోవలు రిపబ్లికను పక్షమునకు 80000 వోట్లును లభ్యమైనవి.

సేనాధిపతికి నిర్బంధనివాసము.

లండను, నవంబరు 29:—ఇదివరలో వైర్యుల, ఉత్తర రంగముల సేనల కధిపతిగా నుండిన మెమిసాఫ్ సేనానికి నిర్బంధ నివాసము విధింపబడెను. వీటరుపాలు దుగ్ధమున నిరతు కిత్తు ననుభవించుచున్నాడు. మాస్కో-చుండల వైస్యాధిపతిగ నొకసాధారణపు నీపాయి నియమితు డయ్యెను.

మాక్సిమిలియన్ పక్షపు నాయకులు.

నిజముగ వేడ్డు.

లండను నవంబరు 29:—తెన్నిన, బ్రాట్స్కి గార్ల నిజముగ వేడ్డు కడెబ్బము, బ్రాన్సుటీను గార్ల నియమింపరలో ప్రకటించబడెను. మాక్సిమిలియన్ పక్షమునకు ప్రతిపక్షులగు వారల ప్రతికలనుబట్టి జనరలు క్రెలెంకో గారి నిజముగ వేరు ఏరాక్ ఆబ్రము అని రైటరు వార్తాస్థాన విలేఖకుడు తెలియజేయున్నాడు. ఈతడు జర్మనీయులకడకు పంపిన రాయబారులలో ముఖ్యుడగు నాతని నానుభేయము, పిన్నగా. రహస్యదేశీయుల కిట్టి నామము బుండవు. ఈ నామములన్నియు అన్యదేశీయులు.

ప్రజలు చలించుకుండుట.

లండను, నవంబరు 29:—వెట్రోగ్రాడు నగరమున నుండి ట్రెయ్యుపత్రిక కిట్లు తెలియవచ్చెను.—కెరిక్ స్కి-గారు తప్ప తక్కిన తాత్కాలిక హాకతనపు మంత్రులందరును ఆరెస్టుచేయబడిరి. నగరక్షణపైస్యమంతయు బోరిలవిట్కుల చేరినది. దుకాణములు కట్టచేయబడినవి. కుపాకులు కాల్చబడినవి. పలువురు చనిపోయిరి. ఆయినను ప్రజలు మామూలుతీరున తమ కార్యములయందు చరించుచుండిరి. వీరలను జూచిన మరియొక విప్లవము సంభవించి పురోవ్విధి మొందుచున్నదని ఎక్కువ ననుకొనరు.

ల్యుడెన్బర్గు సేనాని

లండను, నవంబరు 29:—జనరలు ల్యుడెన్బర్గుగారు రహస్యరంగమునకు కల్గలేదని బెర్లినుండి తంత్రవాక్తవచ్చెను.

టర్కీ

“కాలిఫ్” నూచనము.

లండను, నవంబరు 29:—టర్కీ సుల్తానును, “కాలిఫ్” గ పరిగణించునాడదని యధారంభమున రహస్యవాచ ఆంగ్లేయులకు తెలియబరచియున్నారు. గాని యీ విషయమును మహమ్మదీయులె పరిష్కరించుకొనకలసినదని యాంగ్లేయుల యభిప్రాయము. ఆంగ్లేయుల తన్నుడును తమ భావమును మార్చుకొనలేదని ప్రజాసభయందు రాబర్టు సెసిలుప్రభు వసెను.

ఈజిప్టు సహాయము.

కెయిరో, నవంబరు 28:—ఈజిప్టు యుద్ధమున సేమి సహాయ మొనరించినదియు వ్రాయుచు ట్రెయ్యుపత్రికా విలేఖకుడు, ఈజిప్టు జేతములెట్టి రాజకీయాంధోళనములను గావించలేదనియు, అత్యంత సౌఖ్యవిధవములు ననుభవించు జేతములు త్రవ్వరాజధక్షిని జూపుచున్నారనియు, యుద్ధారంభమునకు పూర్వము జేతము కందంతట జర్మను ఏకెంటు విశేషముగ నుండినను వారి రాజధక్షి యించుకయు చలించలేదనియు ప్రకాశించుచున్నాడు. ఈజిప్టు యను లత్యంత స్నేహ భావము జూపుటవలన వారి పైస్యమునంతటిని ఇచ్చుచున్నవనీరీతి నుపయోగించుటకు వీలుగ నుండెను. నూచనము సరిప్రాంతముల గాపాడుటకై వైస్యములుం పడలేదు.

కీ॥ కే॥ లయన క్రిందటి సుల్తానుగారును ప్రధానమంత్రిగారును ఈజిప్టుందు వివిధవైసికదళములు మొనరించిన సహాయము నతిదీర్ఘకాలముగ గొనియాడెను.

ఇంక ఈజిప్టుచేసిన యార్థిక సహాయమునుగూర్చి చెప్పుచునతడు యధారంభమునుండి 4 కోట్లపానుల నదియుద్ధములములుగా నొసగినదియు, అందువిశేషధనము బ్రిటిషయుద్ధములమున కీయబడెననియు పలుకుచున్నాడు. వివిధ దొరతనపు కాఖలువైసికాధికారుల కవిరసహాయము నొసరించినవి. అందు పట్టికుర్రున్నరెయ్యే కాఖలొనరించిన సహాయవర విమరము. బ్రిటిషు పైసకులలో డెబ్బులెగిరినవారును, జబ్బు పడినవారును వేలకొలదిగ ఈజిప్టు నందుంచబడిరి. వారికిన్ని విధముల వసతుల వేర్వరచుటకు జేతమంతటననేక కరణాలయములు కట్టబడినవి. అందుకొన్ని కేరలము ఈజిప్టువారి స్వంతధనముననే కట్టబడెను. వారొసగిన వివిధ విరాళములందు “రెడ్ కంట్టు సొసైటీకి” ని “అవరుడె” నిధికిని ఈయబడినవి. “అవరుడె” నిధికి సుమారు 820, వేల పానులు కలూలయినవి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ముట్టుకులు తొలగగొట్టబడుట.

లండను, నవంబరు 30:—వెట్రోగ్రాడు పశ్చిమపుగ్జన టాంబాపవ్యతస్థానములపై నిటలివారు ముట్టుకుల నొనర్చిరనియు, ఆముట్టుకులు తొలగగొట్టబడిన వనియు జర్మనీయుల నాయువాన్త తెలియజేయుచున్నది.

జపాను

హార్బినులో కలవరము.

జపానీయులు జోక్యము కలుగజేసికొనుట.

టోక్యో, నవంబరు 29:—హార్బిను కఠాంతనెలకొల్పిన నిమిత్తము జపానువారిక విన్న పోలీసు సిబ్బందిని బంపవచ్చును.

ఈజిప్టు

వేలెస్టేనుయధము.

లండను, నవంబరు 28:—రెయిటరు వార్తాస్థాన ప్రతినిధితో సంభాషించు నగరమున వేలెస్టేనును గూర్చి ఆంగ్ల వైస్యమునం దున్న తోడ్కోగమున నున్న యొకవ్యక్తియిట్లునెను:—టాడియాకొండలపై ఫిరంగులు మున్నగువాటినివీసి కొని పోవుట చాలకష్టము. మరియొక మహాయుద్ధము జరుగకయె వేలెస్టేను నగరము మనకేమకాదు. ఈ యుద్ధమునకుగాను వైస్యములన్నిటిని మరలనేక మొసర్చి, క్రొత్తవైస్యముల డెప్పించి ఫిరంగులు మున్నగువానిని రప్పించవలసియున్నది.

జర్మనీ

జర్మనీయుల టార్పిడోపడవ.

మందుగనికి తగుల్కొనుట.

లండను నవంబరు 29:—జీబ్రాల్టర్ నాకాదశమునకు చేరిన టార్పిడోపడవ మందుగనికి తగుల్కొని మునిగిపోయెను. నావికులలో నిరువురు మాత్రము రక్షింపబడిరని ఆమున్దెన్నామునుండి తెలియవచ్చెను.

సర్ మైకేలు ఓడ్డరుగారి నియమిత కాలము నధికము చేయుట వారి పరిపాలనా కాలమురలననే యని సివిలుఅండు మిలిటరీ గవర్నమెంట్రిక వ్రాయుచున్నది.

చెన్నపురి రాష్ట్రావసర మహాసభ.

ప్రకటనము.

డికేంబరు నెల మూడవ వారమున చెన్నపురిలో నీయకా సభను జరుపుటకు చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము వారు నిశ్చయించిరి. హిందూ పత్రికాధిపతి ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యంగారు సన్మాన సంఘాధ్యక్షులుగను గా॥ మీరు అనవారీ ఖాను; రావు సాహెబు కలువల కన్నుడు శ్రేష్ఠి; లాడు గోవిందదాసు; దివాను బహదరు ఎల్. పి. గోవింద రావునయ్యరు; దివాను బహదరు పి. కేశవ పిళ్ల; ఖానుబహదరు ఎం. పి. కుద్దసు బాదుషా సాహెబు; రికరెండు, జేలాజరకుగా ద్దుపాధ్యక్షులు గను, అబ్దుసు ముస్సేకు; వి. చక్రరయి నెట్టి; పి. గోపాల మీనసు, టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలయ్యరు; పి. ఎస్. గురుమూర్తి నాయుడు; రావుసాహెబు ఎం. సి. టి. ముత్తయ్యనెట్టి; టి. వి. ముత్తకృష్ణయ్యరు; పురాణం నాగభూషణం పంతులు, ఎస్. సత్యమూర్తిగార్లు కార్యదర్శులుగను పి. ఎస్. గోవిందరాజు మొదలయ్యరు; టి. ఎం. కృష్ణస్వామయ్యరుగార్లు కోకాధిపతులుగను కల్లికోటలో మోకోర్టు వకీలుగా నున్న కె. పి. రామసు మీనసుగారు సభాధ్యక్షులుగను నియోజింపబడిరి. రాయపేటలో లాసు గోవిందదాసుగారి గోవిందవిలాసుధనమునందు 2000 మందికి సరిపడు పందిరి చేయబడును.

కాంగ్రెసు-లీగు సంస్కరణములపట్ల నీ రాష్ట్రీయవారి అంగీకారమును స్పష్టపరుచుటకే ఈ సభ ముఖ్యముగా జరుపబడును. జిల్లాలనుండియు చెన్నపురినుండియు చాలయంది ప్రతినిధులు రాగలరు. చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు సంబంధించిన అన్ని సంఘములవారును వెంటనే సమావేశమై ప్రతినిధులను నియోజింప ప్రార్థితులు. శుభాదినము సరిగ ముందు తెలుపబడునని కార్యదర్శుల పక్షమున ఎస్. సత్యమూర్తిగారు మాట వ్రాసిరి.

కన్నడ రాష్ట్రోద్యమము.

మాతృభాషయందు విశ్వాసమును గొంచమును మనకు గలగలకుండనిచో, ఎట్టి స్వపరిపాలనాపద్ధతులైనను, ఎంత దయతో ఎంత విశాల హృదయముతో మన కొనగలగదినను, మనలను నిలువైన స్వపరిపాలన గలకాతిగా జేయజాలవు. — గంధిమహాత్ముడు.

ఒక (గిన్నెనండి) పాటు వ్రాగువారికంటే ఒక్క భాష మాట్లాడువారికే అత్యధిక సంఘభావ ముండును. — ప్రాథేనరు మామ్యుల్లరు.

ఒక్క భాష మాట్లాడుచుండు నొక్కొక్కజాతికి ఒక్కొక్క పరిపాలన ముండవలయు ననుట ప్రస్తుతమహాప్రయత్న ల ఆధిప్రాయము. ప్రాథేనరు సీలీగారి “ఇంగ్లండు విస్తరణ” మను గ్రంథమునండి భాషామాలమున జనించు జాతీయోజ్ఞే జమే హిందూదేశమున సక్రమజాతీయోజ్ఞేజమునకు ముఖ్యతం త్రము—సర్ బి. ఫుల్లరుగారి భారతీయ జీవనము, భారతీయ భావనము” అను గ్రంథమునండి.

(భారతీయ) ప్రజాభావము ఎంత యశయోక్తిగ జెప్ప బడినను మేము దాని విలువ నెన్నటికి తగ్గింపము. — హార్డింజి ప్రభువుగారి 1917-వ సం॥ ఆగస్టునెల నాటి ప్రకటనము.

ప్రస్తుతము బెంగాలులో జేర్చబడిన హిందీ భాష మాట్లాడుచుండు భాగమునకు ప్రత్యేక పరిపాలనము మొసగు నుట కను దాగుండు నని విశ్వసించుచున్నాము. ఆభాగము చాల రిగజకు అనుముగా బంగాలీతో జేర్చబడి స్వాభి వ్యుత్థి కనకశములు లేకుండవట్లు చేయబడినది. హార్డింజి ప్రభు వుగారి 1917వ సం॥ ఆగస్టు మాసపు ప్రకటనము.

రాష్ట్రముల సేర్పజుచున్నప్పుడు జాతి, భాషల ననుగు రించి రాష్ట్రములను విభజించి ప్రజలసంయోగభావము ప్రభు త్వమునకు సాహాయ్యకరముగ నుండవట్లు చేయుట చాల బా గుండియుండును. ప్రస్తుతమున్న రాష్ట్రవిభాగము, అన్యవిధా మునకుండి పిరుద్ధవలముల మొసంగినది. —సర్ బి. ఫుల్లరుగారు.

కన్నడ రాష్ట్రవిభాగసంబంధమున, మైసూరు, హైదరా బాదు, బొంబాయి రాష్ట్రములలోని సంస్థానములను మనము తీసివేయవలయును. తక్కిన కర్ణాటక బొంబాయి చెన్నపురి రాష్ట్రములందు నికరించుచున్నాము. ఈ రాష్ట్రములందే గాక రాష్ట్రములలోని జిల్లాలందును ఇతరభాషలు గల జను లతో జేర్చబడియున్నారు. బొంబాయి రాష్ట్రముందు మహా రాష్ట్రము కర్ణాటకలను వెనుకకు ద్రోసివైచిరి. చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు ఆంధ్రులును, ద్రవిడులును, కర్ణాటకులను వెనుకకు నెట్టివైచిరి. బెంగాలరాష్ట్రములలోను కర్ణాటకలు అన్ని విషయములందును ఇతర జాతులకంటే వెనుకబడి యున్నాడు. వారందరి నొకటిగా జేర్చి వారిందరి నేకప్రభు త్వమున జేర్చిన నే కర్ణాటకలు వృద్ధికి రాగలరు. ఆపస్తకు బిట్టిభా శేషములలోని కర్ణాటకలు ప్రత్యేక రాష్ట్రముతోను ప్రత్యేక ప్రభుత్వముతోను, ప్రత్యేక రాజకీయభ, ప్రభుత్వ నిర్వాహక సభలతోను, ప్రత్యేకనిర్వహణములను, ప్రత్యేక ప్రాంతీయ, ప్రత్యేకసాంకేయములు, ప్రత్యేకపురపాలకములను ప్రత్యేక ముగానుండి సర్వవిధముల సభివృద్ధి నొందుదురు. వారిప్రత్యేక రాష్ట్రమున ఏకతగలుగనిది ప్రస్తుతకర్ణాటకలపై ఎప్పటినుట్లే యుండును. అననకూలమగు ప్రచేశయం దెట్టి మొక్కయైన జీ విం ప జాలదు. ఆ క్షు ను ప్రం టు గారు చెప్పినట్లు మనకు ప్రత్యేకత గలిగినచో “ఏక జాతి ఏకభాష ఏకసాంప్రదాయములు గలిగి అభివృద్ధి నొందుదుము. శ్రీపురుషుల కందరికిని కన్నడభాషలో, ప్రాథమిక విద్య నిర్బంధము చేయబడును. మన పరిశ్రమలు, మన వ్యాపారము మన వ్యవసాయము, అభివృద్ధికి జేబడును. విద్యయును శాస్త్ర భాషయును మునుపటివలె గాక సంపూర్ణముగ లక్షణముక్త ముగ నొసంగబడును. మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము లభించునా యని సంజేహించుటకు కొందఱు ప్రయోచెదరు. ఒరిస్సా, బీహార్, చెన్నపురి రాష్ట్రములం దెందఱు ఒక్రము గలచో మన కంత జనసంఖ్య గలను. సింధీలకంటెను, గుజరాతీలకం టును, మళయాళీలకంటెను మనమే అధికసంఖ్యాకులముగ నున్నాము. మన రాష్ట్ర విస్తీర్ణము 30 వేల చదరపు మైళ్లు. గుజరాతీ మళయాళీ రాష్ట్రములకంటే చాల పెద్దది. మనకు కార్యనిర్వాహక సభాయుక్తు డగు గవర్నరు లభించునా యనియు, అతనికలన గలగుశక్తియును మనము భరించగలమా యనియు కొందఱు అందురు. ఇకముందు మనదేశముందు వాస్తవముగ ప్రజానియుక్తు లగు రాజకీయభుక్తి అధికముగ నుండి కార్యనిర్వాహక సభకులకంటే ఎక్కువశక్తి అధి భాగములు గలిగియుండుదురు గనుక మనకు గవర్నరువును,

లెఫ్టినెంటు గవర్నరువును చీపు కమిషనరువును, ఎవరున్న నొక్కటే పూర్వస్థితులను దలచి మనము ఆవ్యముగా దలంప గూడదు. పూర్వస్థితులను లింకను నిలువజాలవు. నూతన పరిస్థితులను గూర్చి యోచించునప్పుడు పూర్వస్థితులను దలచి కలవర మొందగూడదు. మన అదృష్టవశమున కన్నడ దేశము అతిసారవంతమైనది. మన పన్నులవలన వచ్చు ఆదాయముతో మన మొక గవర్నరును భరింపగలము.

ప్రత్యేక కన్నడ రాష్ట్రము, కర్ణాటక ప్రత్యేకత అతి ప్రాముఖ్య మగు విషయములు గ. ను క కర్ణాట మహా జనులందఱును, కర్ణాట ప్రత్యేక లన్నియును ఈ విషయమై ప్రజాభిప్రాయమును గనుగొని ప్రజలందరివిషయమున నేకాభిప్రాయముజేయుట కిప్పటినుండి ప్రారంభింపవలెను. ఈ విషయమై మనమాందోళనముచేయుట యం దాలస్యముచేయరాదు. ఈవిషయము కన్నడజనులకే ప్రత్యేకముగ సంబంధించింది గనుక కర్ణాటకేతరులు సహాయ ముచేయుదురని తలంపరాదు. ఒక ధార్యావస్థిడదు(కర్ణాటక.)

మహాత్మగంధీ.

సరోజినీనాయకు సతిగారి పాగడ్డ.

ప్రకటించబడుచున్న మహాత్మ గంధిగారి ఉపన్యాస ములను పు స్తకమునకు ఉపోద్ఘాతము వ్రాయుచు సరోజినీ సతి గారు గంధిగారినిగూర్చి యిట్లు వ్రాసిరి:—

పోయిన సంవత్సరము లక్ష్మీనగరమునందు లక్షలమంది ప్రజలు ఆత్మత్యాగముతో కరతాళధ్వనుల జేయుచుండగా, గంధీ మహాత్ముడు నడచుచున్నప్పు డొక స్నేహితుడు నన్ను జూచి “వేదవాదై చింపిరి గుడ్డలతో నున్నను, వానియందలి గొప్పతనమును గ్రహించి వాని నెట్లు గౌరవించవలెనో లోక మనం దన్ని దేశములలో హిందూదేశమునకే బాగుగా దెలి యును” అని చెప్పెను. ఏలండనులోనో, పారిసులోనో మైలాను లోనో, వెట్రో గ్రాడులోనో మహాధవనములందు చింపిరి గుడ్డలతో నెయింటు (ఫ్రాన్సిస్) (అస్సిసి) మహాత్ముడు) నేడు గవర్నరు చో ప్రజలతనంత ఉత్సాహముతోను, గౌరవముతోను దిలకింప రుగాని ఈమహాపురుషుడు గంధీ మహాత్ముడు తన ప్రాతేగుడ్డలతోను, పాదరక్షలతోను పాదములతోను, చల్లనిచాపుతోడను, చక్రవర్తుల కైన లభింపజాలని ఇతరుల. అభివందనముల నందు కొనుచును అవి తనకు కావని తెల్పు మెల్లని చిరునవ్వుతోడను కన్నుమసపుడు ప్రజల తనయెడ గనపడచు గౌరవమునకు మిలి యుండదు.

హిందూదేశమునందు కాలపరిణామము ననుసరించి వివి ధ పరిస్థితులు సంభవించుచున్నను, భారతీయుల ఆధ్యాత్మిక చింతనము, మహాత్ములయెడ అత్యాజ అనుంతర భక్తి ప్రేమ లు ఎన్నిటికిని తరుగవు. ప్రస్తుతవిషయాత్మిక మగు లోకమున జనుగుచున్నట్లు ఒకని మహాత్మునిగ నెన్నుటకు వాని మరణా సంతరమువరకు మనము వేచియుండ గూడదు.

ప్రజాసామాన్యముకొఱకు నిరంతర నేపచేసి మనకృతజ్ఞ తకు పాత్రులైన గౌతమ బుద్ధ, చైతన్య, రామానుజ, రామ కృష్ణ మున్నగు మహాత్ములయచాగుణములను గంధిమహాత్ముని యందును గని గౌరవించు ప్రజలనివేదనమును పరిక్షించి మ నమును గంధిమహాత్ముని గౌరవింపదగును. గౌతమబుద్ధ, చైతన్య మున్నగువారలకుండిన మహాధ్యాత్మికశక్తి పమాణ మంతయు గంధిమహాత్మునికి లేకపోవచ్చును. కాని అతనిస్వా త్కత్యాగమునకును వైరాగ్యబుద్ధికిని ఫలమగు నప్రజేపనము నందును, విశాలహృదయమునందును గంధీ మహాత్ముడును వై మహాత్ములకు దీసిపోవువాడు కాడు.

గంధిమహాత్ముని కీయబడు పాగడ్డలన్నియు వ్యర్థము లని తలచి ఒకటితో విమర్శింపక అతడు పిచ్చివాడనియు, అసందర్భప్రలాపములు ప్రలాపించువా డనియు నమ్మువారను గొందఱు గలరు. కాని మూర్తిభవించిన సాత్వికనిరోధ మన దగు ఈమహాత్మునికి మహాశక్తియు, బంకమన్నునుండి వీర వయ్యల నుద్భవించ జేయగల వైశ్యభైరవులును లేని యెవ్వ రనగలరు? భరతవర్షమున జాతీయోద్యమమునకు మూలశక్తి యు, ఆత్మనిశ్వాసమును, స్వనివయజ్ఞానమును భరతలోకము నకు ప్రసాదించిన మూలమూర్తియు ఈ గంధిమహాత్ముడు గాడని ఎవ్వ రనగలరు?

గంధీ మహాత్ముడు వాస్తవముగ గొప్పతన మేదియో అది ఎట్లుగలుగునో బాగుగా గ్రహించి కర్మయోగమే మహా యోగ మనియు సామాన్యప్రజాసేవకుండు విశ్వాసమును. ప్రేమయునే నిత్యముగ మహాత్మ్యమునయొ విశ్వసించెను (కర్ణాటక.)

న్యాయస్థాన వార్తలు.

బంగారు పాళీల దొంగతనము.—ప్రాద్యేలో నున్న ఇంగ్లీషు పైకిలు మోటారు కంపెనీలో నుండి నుమారు 125 రూ॥లు విలువగల బంగారు పాళీలను అపహరించిన ఆదియా లును అనువానికి 1 సంవత్సరము కఠిన శిక్ష విధింపబడెను.

దగా అగ్గి:—బి. రోజరియో, బి. మునుస్వామినాయు డు ఆనువారిద్దఱు ప్రాంతీయలో ఆర్టిలను వ్రాయువారుగా నుండిరి. లెట్టు కంపెనీలో గుమాస్తాగానున్న ఏ. దొరస్వామి మొదలియారు అనునతడు ఒకరిపై దావా చేయకలసియుండి ఒకదినమున సిటి సివిలుకోర్టునకు పోయెను. అచ్చట వైవారి ప్రసను మొదలియారుతో సంభాషించి తామే స్థాంతులకొని వకీలును నియమించి దావాను దాఖలుచేయుచుమని చెప్పి సు మారు 28 రు. లను పుచ్చుకొనిరి. కాని వారు దావాను కో ర్టులో దాఖలుచేయలేదు. సామ్యుకు వాడుకొని, దొరస్వామి మొదలియారు దగాక్రింద కేసుచేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు కే సును విచారణచేసి మొదటి ముద్దాయికి రిమానములు కఠిన శిక్ష 50 రూ॥ లు జూల్మానాయు / రెండవవానికి 100 రూ॥ ల జూల్మానాయు విధించిరి.

కల్లికోట జామొరినుగారి కళాశాల:— పైకళాశాల లోని 5వ ఫారము గది గోడలపైని వింటెలుయ్యుగారి నామము ను మరికొన్ని వాక్యములకు వ్రాసియుండుట ప్రెస్సిఫుడేలి గారు చూచి క్లాసుకువిడచి అత్యాను విద్యార్థులలో నొక్కొక్కనికి 1 రూ॥ జూల్మానాను విధించిరి. ఆ మరుపటిదినమున కొంతమంది విద్యార్థులు జూల్మానాలను చెల్లించినప్పటికి వారు పాఠశాలకు రానియబడలే దని తెలియు చున్నది. విద్యార్థులలో నొక్కొక్క విద్యార్థి హా జరు దినముల నుండి 1 మాసము హాజరు దినములు తీసివేయబడుననియు చు నిసి 1కి 1 రూ॥ జూల్మానా విధింపబడుననియు డేలిగారు నుడి విరి. విద్యార్థు లందరును కలసి వ్రాతలు వ్రాయబడిన గోడకు నున్ను మేయు ఖర్చును భరించిన యెవల వారికి విధింపబడిన శిక్ష రద్దు చేయబడునని ప్రెసిఫలు గారునుడివిరి. అందుకు విద్యా ర్థులు అంగీకరించినది ఒకరు వ్రాసిరి. (న్యాయండియా)

కాబోవు సామ్రాజ్యకాసనసభ డిప్టీనగరమున ఫిబ్రవరి నెలలో సమావేశమగును.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్.

సం॥ 1874 స్థాపితము హైదరాబాదు, బొంబాయి.

నిలువ సామ్యు రిక్త కోట్లరూప్యములు.

ఇంతవర కిచ్చివేసినది 8 కోట్లరూప్యములు.

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెను, ఎంతోవమెంటు భీమాకన్న నురక్షితమగు పెట్టు బడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలిసీదారు నకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయ మును సమకూర్చుటయేగాక, పాలిసీదారునికి అకాల మరణ మగునేని ఆతనికుటుంబమునకు జీవనో పాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యమగు మార్గము.

WANTED Agents & Canvassers in Telugu Districts.

Apply to:—

The Superintendent of Agents ORIENTAL LIFE OFFICE C/o POST MASTER, BEZWADA.

OR TO:— The Branch Secretary ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS, Post Box No. 8, Madras,

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Russia

Petrograd Secured Against Famine.

LAHORE, November 30. LONDON, November 29th.—A Petrograd paper "Pravda" states that the city is secured against famine as lighters carrying cereals have entered the Niva. ("C. and M. Gazette cable.")

Maximalists Denounced as Usurpers. Important Meeting in England.

LONDON, November 30. Reuter learns that an important meeting has been held at the Russian Embassy in London, at which leading Russian diplomats and military and civil officials at present stationed in England unanimously passed a resolution strongly condemning the Maximalists, whom it denounced as a criminal faction of usurpers, and the assemblage pledged itself to resist as far as possible the treacherous forces seeking to destroy Russia.

Maximalist Leaders.

Their Real Names Disclosed.

LONDON, November 30. It has been previously stated that the real names of M. Lenin and M. Trotsky, respectively, are Cederbium and Braunstein. Reuter's Petrograd correspondent now states that, according to the Anti-Maximalist Press, the real name of General Krylenko is Aaron Abram, while the name of the principal plenipotentiary sent by General Krylenko to negotiate the armistice is given as Schneura. All these names are non-Russian.

Maximalist Offer of

Separate Peace.

German Terms for Negotiations.

LONDON, November 30. PETROGRAD.—The Mayor of Petrograd announces that the Germans have declined to receive a Maximalist deputation and have declared that they will only negotiate peace with the Constituent Assembly. The preliminary conditions of the Germans for entering into "pourparlers" include the withdrawal of the Russians one hundred kilometres from the positions they themselves are holding at present.

The Proposed Armistice.

German C-in-C. to Negotiate.

Russians Ordered to Cease Firing.

LONDON, November 30. A telegram from Petrograd, dated 28th, says that General Krylenko, in an order to the Army and Navy, announces that envoys nominated by him have returned with the official answer of the German Commander-in-Chief consenting to enter into negotiations for an armistice on all fronts. General Krylenko orders the immediate cessation of shooting on the whole Russian front. The next meeting of plenipotentiaries on both sides is on Sunday.

The German Plenipotentiary.

General Krylenko's envoys entered the German lines on the front of the Russian Fifth Army. A companion of General Krylenko's telegraphs that the German Commander-in-Chief has deputed the Commander of the Northern Army as his plenipotentiary. The letter's answer was received on official Government paper. General Krylenko proclaims General Dukhonin the enemy of the people and orders the arrest of all his supporters, whatever their position for record.

German Chancellor's Views.

LONDON, November 30. A German wireless message gives an extract from the Chancellor's speech relating to the Russian proposal of negotiations concerning a truce for general peace. He said: "I do not hesitate to declare that it is possible to recognise in the Russian proposals so far as they are at present known, debateable principles on which the opening of negotiations may be based. I am ready to enter upon them as soon as the Russian Government sends fully empowered representatives. I hope and wish these efforts will soon assume definite shape and bring peace."

Bolsheviks Supreme in Petrograd.

General & Officials Dismissed.

LONDON, November 30. Reuter's Petrograd correspondent wires that only about half the Petrograd voters have polled in the elections for a Constitutional Assembly which close today. Undoubtedly, the overwhelming majority of the Petrograd garrison sides with the Bolsheviks. The latter have seized the Customs General Balueff, Commanding on the Western Front, has been superseded for refusing to negotiate an armistice. The Bolsheviks announce that they are in control of Tashkent after four days' fighting. M. Trotsky has dismissed without pensions two assistant Foreign Ministers and thirty officials for refusing to submit to Bolshevik authority.

People Indifferent to Disorder.

LONDON, November 30. A "Times" message from Petrograd of yesterday's date says that nearly all the Provisional Government Ministers, except M. Kerensky, have been arrested. The Petrograd garrison has wholly joined the Bolsheviks. Shops have been closed, and shots fired, and several casualties have occurred, but people are going to business in the ordinary manner and none would imagine that another revolution has been in progress.

Constituent Assembly Elections. The Voting.

LONDON, November 30. Reuter's Petrograd correspondent wires that the elections to the Constituent Assembly, for 110 out of 194 districts of Petrograd, give the Maximalists 220,000 votes the Cadets 180,000 and the Social Revolutionaries, 80,000.

A General Interned

Private Soldier Appointed Commander of Moscow Dist.

LONDON, November 30. Reuter's Petrograd correspondent wires that General Chermisoff, formerly Commander on the South-western Front and also on the Northern Front, has been interned in the fortress of Peter-Paul. A private soldier has been appointed Military Commander of the Moscow District.

Great Britain

Lord Lansdowne Plays into the Hands of Enemy.

Severe Press Criticism.

LONDON, November 30. The lobby correspondent of the "Daily Mail" says that one of the considerations weighing with Lord Lansdowne was the threatened repudiation of the Russian National debt, whereby British financiers and investors would lose seriously. The "Times" lobby correspondent states that Lord Lansdowne's letter completely surprised his ex-colleagues by whom it was read with the most profound regret. It is understood that Mr. Asquith had no previous knowledge of the letter and the Unionist rank and file is unanimously hostile to his ill-timed and unwise action. The "Times" in an editorial says: "Lord Lansdowne will be the most popular man in Central Europe next week. He submitted to us this letter on Wednesday and we refused to publish it because we believed it reflected no responsible phase of British opinion. We are confident it will be read in all the Allied countries with universal regret and reprobation. His action will not be misunderstood in this country, where he has long ceased to exercise influence on public affairs. No more unpropitious time could have been chosen to express his weak and illogical arguments for playing into the hands of the enemy."

Messrs. Buckmaster and Arthur Henderson suggest in the "Daily News" that steps should be taken to give expression to the mass of opinion that will range itself behind Lord Lansdowne.

A Petrograd despatch to the "Times" dated the 28th, says that the military representatives of Great Britain Rumania, Italy, Japan, France, and Serbia, according to the Moscow Press, sent a note to General Dukhonin on the 23rd, protesting most vigorously against the violation of the treaty binding the Allies not to conclude an armistice separately and declaring such violation by Russia will have the most serious consequences.

Lord Lansdowne's letter is everywhere discussed, and all the evening papers reproduced it.

The "Westminster Gazette" generally endorses it, but points out that the spirit of the letter wholly conflicts with the doctrines of Prussian militarists whose appetites have been whetted by prospects of results from the collapse of Russia. Hence the journal is not oversanguine as to the effect of mere threats on Germany at least at present.

The "Star" regards the letter as a thunderbolt in the camp of what the paper describes as "Never enders" who browbeat every one who thinks about peace.

The "Evening Standard" thinks that Lord Lansdowne expresses the views of thoughtful men.

The "Pall Mall Gazette" says unless we defeat Germany in the field, the war must end in a German victory.

The "Evening News" says the letter will be read with great satisfaction in Germany. Its weak point is that it disregards the fact that Germany's word cannot be trusted.

The "Globe" says Lord Lansdowne's programme, which means to trust the Hohenzollerns, scarcely enhances his reputation for statesmanship or patriotism.

An Unfounded Rumour.

LONDON, November 30. Reuter's lobby correspondent authoritatively learns, that the rumour that Lord Lansdowne's letter was written with the Government's knowledge is entirely without foundation.

Sultan of Turkey's Title to the Khalifate.

A Question for Moslems Alone to Decide.

LONDON, November 30. In the House of Commons, Lord Robert Cecil stated that, since the war, Russia had communicated with Great Britain regarding the proposal that the Sultan of Turkey should no longer be recognized as Khalif. Britain had never departed from the attitude that the question of the Khalifate was one for Moslem opinion alone to decide. (Cheers).

The Indian Trade Bank.

Not a State-aided Institution.

LONDON, November 30. In the House of Commons Sir John Rees drew attention to the establishment of a Trade Bank in India. Mr. Fisher said it had not been sanctioned by the Secretary of State as a State-aided institution.

TELEGRAMS.

Purchase of Tea Arrangements.

LONDON, November 30. In the House of Commons Mr. Clynes stated that arrangements for the Government purchase of tea in India and Ceylon were not yet completed, but the scheme contemplated the purchase of approximately forty per cent. of the Indian and twenty-seven per cent. of the Ceylon crop. Contracts would extend from November 1st, 1917, to May 31st, 1918, and the price would be based on the average price of tea in each garden during 1911, 1912 and 1913, subject to certain modifications to meet war conditions. Private importations for the United Kingdom would not be allowed, but private purchases for the Colonies and abroad would be permitted.

Settlement of Labour Questions.

A Committee Appointed.

LONDON, November 30. The War Cabinet has appointed a committee, including Mr. Barnes, Sir Auckland Geddes, and Sir George Askwith to deal with questions of wages and to co-ordinate a settlement of labour questions affecting Government Departments.

Pacifist Leaflets.

Government Regulations Modified.

LONDON, November 30. The "Daily Telegraph" says: "There have been negotiations between the Government and liberal leaders on the subject of pacifist leaflets. It is understood that a compromise had been reached, whereby the identity of the printers and authors must be disclosed but the regulation that the leaflet must be submitted to the Press Censor is cancelled. The opposition to the regulation has been growing formidable and is not confined to the Liberals."

The Cotton Trouble.

Lack of Tonnage for Transport.

LONDON, November 30. Replying to a deputation of Lancashire members of the House of Commons, Cotton Masters, and operatives, it is understood that Sir Albert Stanley gave an assurance that the spinners in the American section of the mills would be kept up on a basis of sixty per cent, and that he stated there was more cotton ready for shipment than could be shipped. The Government would avoid further restrictions if it could, but it could not give a pledge for the future. He emphasized that the transport of troops from America was a new factor in the shipping aspect of the question.

Offer to Weavers.

LONDON, November 30. With reference to the cotton-weavers' application for an advance in wages (see November 15th) the Cotton-Spinners and Manufacturers' Association, to day, offered ten per cent. advance in December and a further five per cent. in February. Operatives will consider these terms on Friday.

Escape of a Grand Duchess.

Now in England.

LONDON, November 30. The "Morning Post" says that the Grand Duchess Tatiana has escaped by dressing as a man and cutting her hair short. She travelled by railway from Omsk to Moscow and Archangel whence she sailed for Bergen and Newcastle. She is now in England and will go shortly to New York to lecture on conditions in Russia.

Germany

German Torpedo Boat Mined.

LONDON, November 30. A message from Amsterdam says: "A German torpedo boat, belonging to the Zeebrugge Flotilla, struck a mine, just outside Dutch territorial waters, and sank. Only two of the crew were saved."

A Report Contradicted.

LONDON, November 30. A Berlin official message denies that General Ledendorff has gone to the Russian front.

Ex-King Constantine and Germany.

LAHORE, November 30. LONDON, November 29th.—The Rome correspondent of the "Central News" agency says: "It is learned in diplomatic circles that commander of a Greek division interned in Germany after obtaining orders from King Constantine permitted the Germans to make use of the division." ("C. and M. Gazette cable.")

Italy

Italian Attacks Fail.

LONDON, November 30. A wireless German official communique says: "Attacks on our mountain positions on Monte Tomba on the west bank of the Brenta have failed."

Fierce Italian Resistance.

LAHORE, November 30. LONDON, November 29th.—The correspondent of the "Secolo" at the front says that the resistance of the Italians is surprising and maddening the enemy. Marshal Hindenburg is impressing the Italians regardless of age, sex or position for work on defences. ("C. and M. Gazette Cable.")

TELEGRAMS.

General

Egypt's Part in the war.

Wholehearted Effort and Support.

LONDON, November 30.
CAIRO.—The correspondent of the "TIMES" dealing with Egypt's part in the war, emphasises the total absence of political agitation and the extreme loyalty of the people who are prosperous and contented and have not hearkened to the malicious promptings of enemy agents with whom the country was overrun at the outbreak of the war. The peaceful and friendly attitude of the Egyptians has enabled the Egyptian army to be used freely without even a leaving of white troops for policing the frontiers of the Sudan. The reconquest of Darfur was carried out almost entirely by means of Egyptian troops.

The correspondent pays a tribute to the wholehearted support of the late Sultan and the able and loyal assistance of the Prime Minister and the great assistance of the Egyptian Labour Corps and Egyptian Camel Transport. The former was employed equally successfully in France, Salonika, and Mesopotamia releasing a great many soldiers for the front line.

Regarding Egypt's financial support practically the entire surplus income of the country since the war estimated at about forty millions sterling, has been invested in war stock mostly British. Various Government departments have considerably assisted the military authorities. The Department of Public Works and State Railways have taken a great part in the construction of the defence of the canal, and all military lines have been laid and worked under the direction of Egyptian railways largely with Egyptian labour. Considerable sums of money have been advanced for these works. Finally Egypt has received thousands of British sick and wounded, and hospitals and convalescent homes have been opened all over the country, some at the expense of the Egyptians, who in every instance have generously contributed comforts. Two outstanding features of Egypt's charitable contribution to the war are the Red Crescent Societies gift of a train at the beginning of the war and an "Our Day" contribution of over £320,000 sterling, mostly by Egyptians.

Disturbance At Harbin

Probable Japanese Intervention.

LONDON, November 30.
TOKIO.—Most probably Japan will send a small Police force to maintain order at Harbin.

Disease and Starvation in Austria.

LONDON, November 30.
LAHORE, November 30.—The Zurich correspondent of the "tribune" says that grave troubles have occurred in Vienna and that starvation and disease are rife throughout Austria. The newspaper "Die Zeit" is now openly hostile to Germany's policy of annexations and accuses Hindenburg of being out of touch with the real situation. ("C. and M. Gazette" Cable)

France

Inter-allied Conference.

The Way to a Real Peace.

LONDON, November 30.
PARIS.—M. Clemenceau, addressing the Inter-Allied Conference, declared that the Allies must win on the battlefield the right to real peace for humanity. Hence all were agreed upon the sacrifices demanded by the Allied Command, which no intrigue or weakness could ever shake. We must translate our high passions into acts, and let our motto be, "Let us work".

The Conference afterwards divided into sections representing Finance, Imports, Transports, Armament, Munitions, Aviation, Food Supply, and Blockade.

General Cadorna in Paris.

LONDON, November 30th.—General Cadorna has arrived in Paris.

Western Front

Reciprocal Cannonading Near Bourlon Wood.

British Line Advanced.

LONDON, November 30.
A British communique says:—There was considerable reciprocal cannonading this morning in the neighbourhood of Bourlon Wood. A successful local operation slightly advanced our line westward of the Wood. We repulsed raids in the neighbourhood of Avion and Holbeke. Enemy artillery was more active in this sector, also eastward and north-eastward of Ypres.

Aeroplanes Busy Bombing.

With regard to aviation, the communique says:—Our aeroplanes on Wednesday dropped 130 bombs on Courtrai, Roulers, Menin, and Ieper railway stations and other targets in the Ypres battle area. Seventeen heavy bombs were dropped during the night on Roulers station.

Sir Douglas Haig's communique this afternoon says:—We drove off raiders yesterday evening near Gavrelle. The enemy artillery has been active southwest and west of Cambrai and east of Ypres.

No Rest for the Enemy.

Troops Hurried from Other Fronts.

LONDON, November 30.
Reuter's correspondent at headquarters wires that we are improving the strength of our new gains, giving the enemy no rest. There is evidence that enemy

troops have been hurried from Russia and even from Italy to try and restore the situation around Cambrai. The weather continues favourable and troops and transport are able to move fairly easily.

Lull in Fighting.

Cambrai Shelled by British.

LONDON, November 30.
A wireless German official communique says:—There is a lull in the fighting southwest of Cambrai. The English have shelled Cambrai.

Intense Artillery Action.

LONDON, November 30.
A French communique says:—There was reciprocal cannonading on the whole front. It was especially intense in some sectors.

Palestine Front

Palestine Campaign.

The Advance on Jerusalem.

LONDON, November 28.
In an interview with Reuter's representative, a high British military authority, referring to Palestine, said that the hills of Judea were difficult country for the transport of guns, and probably Jerusalem would not fall without another battle, for which we should have to get the army together and get up fresh troops, guns, and supplies.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

The next meeting of the Imperial Legislative Council will be held at Delhi in February. Regulations to amend the Arakan Hills Civil Justice Regulation, 1874 and Chin Hills Regulations, 1896, have been published in the current issue of the Gazette of India.

Calcutta

CALCUTTA, November 30.
The Dacca Special Tribunal delivered judgment to-day in the case of Prafulla Ranjan Roy and Satish Chandra Sinha, who, while detected at Dacca Railway station with the loot of a decoity attempted to shoot at Jogendra Chandra Gupta, Sub-Inspector, C. I. D., with a revolver. All Commissioners found Prafulla guilty under sections 307 and 412 I. P. C., and sentenced him to 12 years rigorous imprisonment and the majority found Satish guilty under Section 412 I. P. C., and sentenced him to five years rigorous imprisonment.

"Our Day" Subscriptions.

CALCUTTA, November 30.
The first "Our Day" subscription list of the Bengal Branch totals Rs. 1,11,495 and the supplementary list Rs. 65,840. This does not include one lakh and a quarter of conditional subscriptions. Total is Rs. 1,77,335.

Dr. J. C. Bose's Institute Opened.

Sir Jagadish Chandra's Great Speech.

CALCUTTA, November 30.
A large number of educated Indians including Judges, Lawyers, professors and teachers assembled this evening to witness the opening ceremony of Dr. J. C. Bose's Research Institute. The proceedings were in Bengali. After the recital of invocation stotras in Sanskrit Dr. Bose blessed his students. In the course of his speech Sir J. C. Bose said that he dedicated the institute not merely as a laboratory but as a temple erected as a memorial for the establishment of that truth for which faith was needed. He continued:—Thirty two years ago I chose teaching of science as a vocation. It was held that by its very peculiar constitution Indian mind would always turn away from the study of nature to metaphysical speculations. Even had the capacity for inquiry and accurate observation been assumed present there were no opportunities for their employment, there were no well equipped laboratories nor skilled mechanicians. Twenty three years ago some of the most difficult problems connected with electric wave found their solution in my laboratory and received high appreciation from Lord Kelvin Lord Balcraig and others. The Royal Society honoured me by publishing my discoveries and offering appropriation from special parliamentary grant for five years. After this progress was uninterrupted. Then there came a sudden unexpected change in the pursuit of investigations. It was unconsciously led into the broad region of physics and physiology and I was amazed to find the boundary line vanishing between realms of living and non-living. My results greatly exasperated the orthodox physiologist. No conditions could have been more desperately hopeless than those which confronted me for the next twelve years. The long persisting gloom was suddenly lifted. My scientific deputation in 1914 from the Government of India gave me an opportunity of giving demonstrations of my discoveries before the leading scientific societies of the world. These led to acceptance of my theories and results and recognition of the importance of Indian contribution to the advancement of the world's science. The work already carried out in my laboratory on the response of matter and plant life have opened out very extended regions of inquiry in physics, physiology, medicine, agriculture and psychology but high success is not to be obtained without corresponding experimental exactitude. Hence instruments and apparatus designed here which stand before you in

our entrance hall. The advance of science is the principal object of this institute and also the diffusion of knowledge. We are here in the lecture room. In adding this feature on a scale hitherto unprecedented in the research Institute I have sought permanently to associate the advancement of knowledge with the widest possible civic and public diffusion of it, and this without any academic limitation henceforth to all races and in all languages to men and women alike. Lectures will announce to an audience of some fifteen hundred people new discoveries made here which will be demonstrated for the first time before the public. Through the transactions of the institute, these Indian contributions will reach the world. No parents will ever be taken. The spirit of our national culture demands we should be free from desecration of utilising knowledge for personal gain. Besides regular staff there will be a selected number of scholars who would devote their whole life to research. It is my further wish that as far as the limited accommodation permit the institute should be available to workers from all countries. In this I am attempting to carry out the traditions of my country which so far back as 25 centuries ago welcomed scholars from different parts of the world at Nalanda and Taxila. The outlook is that endless realisation cannot be through one life or one fortune. The possibility of fuller expansion will depend on very large endowments. The Government have most generously intimated their desire to sanction grants towards placing the institute on a permanent basis, the extent of which will be proportionate to public interest in this national undertaking. The first donations have come from two of the merchant princes of Bombay to whom I had been personally unknown.

Bombay

A Successful Appeal.

BOMBAY, November 30.
The case of Mr. P. C. Bure, Foreman, Messrs. Ascock Ashdown & Co., who was fined by the Acting Fourth Presidency Magistrate Rs. 7 for having assaulted a man in the employment of the Company came up for hearing at the High Court for revision before Justices Heaton and Shah who, in acquitting the accused, remarked that the record of the case did not show whether or not more force was used than was necessary. The accused was therefore given the benefit of the doubt.

Bombay Indian Food and Products Exhibition.

BOMBAY, November 30.
The extent of the success which the Bombay Indian Food and Products Exhibition and Fancy Fete has achieved is illustrated by the fact that in the first four days gate money amounting to Rs. 78,000, exclusive of takings at side shows, has been realised.

The Indian Industrial Commission.

BOMBAY, November 30.
Two witnesses were examined by Indian Industrial Commission to-day. Mr. Byres of the firm of Messrs. E. Byres and Co., Surgical Instrument and Equipment makers, Contractors, to Medical Stores Department, said that the Indian skilled labour was deteriorating. He thought legislation was necessary for the proper control of labour. Witness was strongly of opinion that the monopoly of Government supply should be enjoyed by a particular firm turning out high class work. Mr. R. R. Ewbank, I. C. S., Registrar, Co-operative Societies, Bombay Presidency, next examined said that the weaving class of this presidency suffered from general illiteracy, drinking habits and indebtedness to Mussalman merchants who advanced them yarn. Witness also advocated the industrial survey of villages and the appointment of a separate Director of Village Industries acquainted with local vernaculars. Witness thought that the interests of hand and power looms were antagonistic. The Registrar of Co-operative Societies should co-operate with the Director of Village Industries.

The New Governor of Goa.

BOMBAY, November 30.
H. E. Senhor Freitas Ribeiro, the new Governor-General of Portuguese India who left Bombay last week was accorded a most enthusiastic reception on his arrival at Goa. The Governor-General took charge of Government on Saturday.

(UN-CORRECTED.)

BOMBAY, November 30.
The first convention of the Bombay Presidency Students Federation was held last evening under the presidency of Mr. George Arundale. There was a large number of students present.

At the next meeting of the Bombay Legislative Council commencing on Monday Mr. V. J. Patel will move that a Committee be appointed for formulating proposals for the purpose of preventing professional beggary and stopping minor boys and girls from being trained as beggars and mendicants.

Opinion is held among respectable business men in Bombay that fixing of a maximum price by the Government for domestic and foreign cloth will avert a great hardship to the poor in India and check unhealthy speculations in the bazar.

United Provinces

ALLAHABAD, November 30.
An interesting case has just been decided at Simla by the Senior Sub Judge, Simla. Mr. G. P. C. Holmes, an open air preacher, sued the Secretary of State Deputy Commissioner of Simla, Dr. Kincaid, Archbishop of Simla and Colonel James, I. M. S., for damages for unwarrantable and unjustifiable incarceration for three and half months in the Ripon Hospital and the Lunatic Asylum, Bhawanipur, Calcutta. Judge dismissed the suit and decided in favour of the defendants. The plaintiff conducted his own case and intimated that he would appeal.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

619

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారి ఇంటి తయారు చేయబడిన 'లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ' ను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల ధాతువు, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలి యుక్తువ మొదలయినవి కలుగును. స్వచ్ఛమైన ధాతువు మూత్రముల కలిసిపోవుట, నీరుచుగును, బహుమాత్ర వ్యాధి, మొదలగునవి మానవును. దీనివలన మంచుగుణము పొందిన ఆనేకులు రంగోన్, పివాంగ్, నిలోన్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈ ప్రాంతముల నుండి బహుమాన పుత్రికలు విశేషముగా పంపియ్యవారు. కావలసినవారు అర్హత స్థాంతును పంపినచో బహుమానపుత్రికల కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధ మని రుజువుపరచువారికి పై కను వేరయిండు బహుమానము మియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో నోర్వమాలముగా పొందవచ్చును. పార్శ్వమును కొననవచ్చును 'డి. మన్నాలాల్' అని యుండుట చూచి తీసి కొన వలయును. అనుపానపత్రిక పార్శ్వతో పంపబడును.

వజ్రంట్లులు కావలసియున్నది.

15 తులాలు కచ్చి వెల రూ. 2-0-0.

తవలభిర్పు 1-3 డబ్బాలకు 6 లాగాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవెద్దులు, సాలామిసిరి మురబ్బాడిపో, బెంగళూరు సిటీ.

K. B. JOSHI & Co.,

321, Hornby Road Fort,

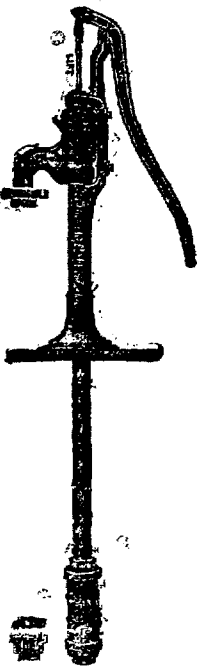
BOMBAY.

LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation write for particulars and prices (337)

ALSO

Hand Pumps for very deeps Wells up to 150 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock. Write at once for further particulars.

సుందరము!

స్వదేశీయము!!

ఉపయోగము!!!

అందమైన

1918

క్యాలండరు

జనవరి 31- తేదీలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రు. 5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరవచ్చుచో మా జవాబువారి యుండదు.

కొలది ప్రశులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాభంగము గలుగకుండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరతలము

పండ్లపాడి

మోహినీతలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపధిము

చక్కని డబ్బీతో వెల రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4 0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్నిచోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది

అమృతాంజనం డి పో,

109, ఫ్రేరింగ్స్, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

301

పాత్యపు పేంకటాచల

594

పండితులవారి సిద్ధాపధములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిష్పవైదనను పరికింపును.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింపబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే గోవా, బర్మా, సింజా, మలయ్, గోవా, ఫీజి, బెల్జిం, ఈస్ట్రాఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపధమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "మహాభాగ లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియింటి నున్న పేడ్, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శిశులము, శిశువారిము, అబిర్దము, పార్శ్వవారము, జ్వరము, మాంద్యము, నలబద్ధము, దగ్గు, గజమునొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపధుల సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధములగునట్టియు నుపయోగకరములగు కిర్మాటక మూలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయబడుచున్నది.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాయందును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రిక, ప్రతిసీసాతో నూచి యుండును. 260మాత్రలను సీసా 4 అలాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల నొకసారి తెప్పించికోని టపాల ఖర్చుతోడే రూ 1-8-0

12 సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మావత్త అయ్యున్నది

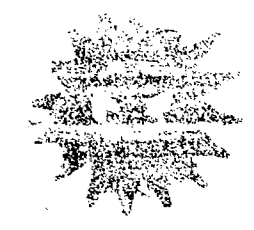
దీని సిద్ధాపధములు నొకటము.

వినియోగము:- శ్రీ సీసా వాడుక వైద్యశాల, మైసూరు.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరుకును. కొనువారు సూర్యమూర్తును గమనింపును. కరిన్యాడెచ్చ మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మం ఏజి, బొంబాయి.

కీర్తికేసులయిన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

జగన్మోహన్ మో సువాసనగల నెంట్లు. పరిమళము వెక్కువార్లుగా డును. ఒకమారు కొని దీని యథార్థమును పరీక్షింపును.

ధరలు

శ్రీ జ్యోతి బుడ్డి 2-0-0

1 డ్రాము ,, 0-12-0

శ్రీ డ్రాము ,, 0-8-0

కార్డు 0-1-0

పరస్పర తలచుమును గూడ పరీక్షింపుడు. దీనిలో లోహ సంబంధ మగు చమురు లేవియు కలియకులేదు. సుప్రసిద్ధమైన తలచునె సీసా 1 కి రూపాయి. పోస్టేజీ వేరు. ఒక ఆటాచీటిని పంపినచో నమోదాతు ఒక చిన్న సీసాతో చమురుచురుగ పంపబడును. (450)

ది వరస్టాక్ వెయ్యూరుకో,

నెం 1, వైదోని, బొంబాయి నెంబరు 8.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తమున కుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి కాశ్యంతసుఖము నొసగును. 219

ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకాభక్షణము అను పుస్తకమునకు

వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్, ఆతంకనిగ్రామ జంషాబాదు, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఆత్మబిజ్ఞాన

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

వయ్యముల సద్భావమును గుఠించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, వి.పి.

చిన్నవైజ్ఞా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-2-0.

మీసేబరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

శ్రారదాంబ

ఇది శ్రీ భగవద్గోధిని నును పాలకము.

సంఘమురాచార సంస్కరణమునకు మార్గముండుజూపబడినది. అందరును జుడవి తీరవలయును. వెల 4 అలాలు. పోస్టేజీ వేరు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

<p>మలబద్ధమునకు మంచిముందు.</p> <p>కరోలా.</p> <p>వానలము, ఏటచిలేదు, వసులము, పులితేపురాదు, భేములుగావు, దిశము కాలిగి, కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము, గ అయ్యేలాగున గర్భ శోధన గావించును.</p> <p>1 పాసు, 1 పాసు నీనాలు నీసా 1-కి వెల రు. 2-0-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జరు గారి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>వైత్యమునకు మంచిముందు, రోగులకు సంభవించు తల గ్రాహి. అజీర్తికి, చెడిన క్షాంతి గలుగు శాధలకును, అలవలకును, ఆకలిబాధకును, వికాసదీహితకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసు గునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>నీసా వెల రు. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి మను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమిలము నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ఫ లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సామ్యముకై పెట్టె 1-కి రు. 2-0-0.</p>
--	--	--

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

ద్రవ్యము. ఇ. సి. అందుకో., (లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు.

మంచిము గోరునప్పుడు యీవత్రిక పేరునుదాహరించ గోరెదము 368

కొద్దాపేడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆపరిశ్రమ రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు కీరీటుమునటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను, ంధ్రము, ప్రాతసోపులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షకుభ్ర కారిణి (28)

వివాదితసాక్షిపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కీరీటుమునటి పోగొట్టును, మలబద్ధమును కార్యములను పోగొట్టి రక్తమును పుష్టిపరుచును. కీరీటుమున గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 బొమ్మల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

(పోర్ట్రెయిట్) **పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No. 2, BOMBAY.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస అంధ్ర చర్యకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంది రామలింగారెడ్డి గారిచే
తల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము. (ముద్రణించింది. తల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.)
అంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుళేట్టి వీధి, మదరాసు.

మో స పో కు డు

తుప్పుపట్టినయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డ్ క్ అందు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపలువారు పల్లికు వచ్చుచున్న బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

పోల్ ఏంజిల్లు:—ది సౌత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అందు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,
తవాలపెట్టె నెం. 553 రు,
389 మదరాసు

(వై కామ్యూనికేషన్ గోరునప్పుడు ఈవత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.)

అమృతంజనము

అన్ని వ్యాధి క్షోభకము
చక్కని డబ్బీతో సహా నీసా 1-కి వెల 0-8-0.

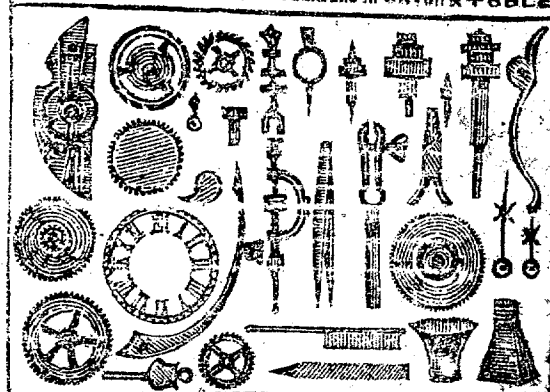

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల బారదోలును. వాయువుచోట్ల పొగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. శ్రమియింటుకుండుదోనది. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతంజనము. డిల్లీ, బొంబాయి, అంధ్ర ప్రదేశ్, మదరాసు.

కళటలాగు
ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS & TOOLS

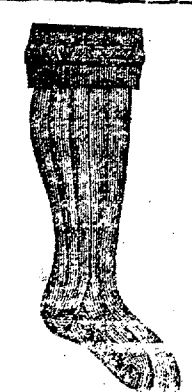
TOHFAFROSH WATCH & Co,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
(821) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వాయవలయును

Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods

ANDHRA KNITTING FACTORY,

230, CHINA BAZAAR ST. MADRAS.

Socks and Stockings in different colours and sizes can be had at moderate rates. Trial orders Solicited.

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు.

దీనియందు సుండియ తుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లిసంబంధమును పుండు, దురద, గడ్డి, పొడలు మొదలగు చర్మ వ్యాధులు అత్యంతవేగముగా బాగుగును. చర్మమునకు మృదుత్వమును, నునుపును, వాణిమును యిచ్చును. అన్ని చోట్లను క్రయమునకు దొరకును. (ప్రతిబిల్లకై చూ హనుమాన్ గుర్తు క్షాగ్రతగా గమనింపును. (751)

రంగనాథం శెట్టి అందు బ్రదర్సు, మదరాసు.

